

LLIBRE BLANC DE L'ESPORT SABADELLENC

Edició: © Ajuntament de Sabadell

Producció: Departament d'Esports

Exemplars: 500 exemplars

Impressió: Creacions Gràfiques Canigó, SL

Dipòsit Legal: B-2507-03

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, comprent-hi la reprografia i el tractament informàtic, com també la distribució d'exemplars mitjançant lloguer i préstec, resten rigorosament prohibides sense l'autorització escrita dels propietaris del copyright.

PRESENTACIÓ	7
INTRODUCCIÓ	11
Objectius del Llibre Blanc de l'Esport Sabadellenc	13
El Consell Municipal de l'Esport	13
Estructura del Llibre Blanc	14
Persones que han col·laborat en l'elaboració del Llibre Blanc	16
LA REALITAT DE L'ESPORT A SABADELL	19
L'entorn: el sistema esportiu	21
SUBSISTEMA DE L'ESPORT EDUCATIU	21
SUBSISTEMA DE L'ESPORT DE RENDIMENT	22
SUBSISTEMA DE L'ESPORT ESPECTACLE	22
SUBSISTEMA DE L'ESPORT RECREATIU	23
La pràctica esportiva a Sabadell i a Catalunya	24
NIVELLS DE PRÀCTICA	24
ELS JOVES I L'ESPORT	26
ASSOCIACIONISME ESPORTIU	26
Les instal·lacions	27
Conclusions	28
ANÀLISI DE LA SITUACIÓ I PROPOSTES D'ACTUACIÓ	31
Política esportiva: els models esportius	33
SUBSISTEMA DE L'ESPORT EDUCATIU-FORMATIU	33
El perfil del practicant	34
Les organitzacions esportives	35
Les activitats esportives	36
Les instal·lacions	37
El rol a jugar per l'Ajuntament i les entitats en el futur	37
Conclusions	38
SUBSISTEMA DE L'ESPORT DE RENDIMENT	40
Objectius de l'esport de rendiment o federat	40
Els recursos humans del model del rendiment	41
La renovació a les entitats	43
Les instal·lacions	44
Altres valors a considerar	44
Conclusions	45
SUBSISTEMA DE L'ESPORT ESPECTACLE-ELIT	47
Les disciplines esportives de ciutat	47
La gestió econòmica de les entitats/empreses	48
Els valors	48
Nivell de representativitat i imatge de ciutat	49
Les instal·lacions esportives	49

El rol de l'Ajuntament.....	50
Conclusions.....	50
SUBSISTEMA DE L'ESPORT RECREATIU-OCI	51
Les activitats esportives.....	52
Les organitzacions esportives.....	54
Les instal·lacions esportives.....	54
Conclusions.....	55
Política esportiva: línies relacionals.....	57
LA FORMACIÓ.....	57
Dels directius, del personal gestor i del personal tècnic esportiu.....	57
Dels pares.....	58
RELACIÓ ENTRE ESCOLES I CLUBS.....	58
LA INFLUÈNCIA DE L'ENTORN.....	59
Comportament dels pares.....	59
Condicionants socials...el mirall de l'esport espectacle.....	60
Campanyes i iniciatives d'actuacions concretes.....	60
LA DIFUSIÓ DELS VALORS.....	60
Identificació dels valors intrínsecs de l'esport...el fair play.....	60
Propostes de difusió.....	61
EL CONTROL SANITARI.....	61
Recomanacions.....	61
LA PROFESSIONALITZACIÓ.....	62
LA NORMATIVA LEGAL.....	62
LES RELACIONS ENTRE LES ENTITATS D'UN MATEIX MODEL ESPORTIU	
O ENTRE LES QUE PERTANYEN A DIFERENTS MODELS ESPORTIUS	63
LA GESTIÓ ECONÒMICA I LA CAPTACIÓ DE RECURSOS	63
Subvencions.....	64
Patrocini.....	64
Altres fonts.....	64
EL ROL DE L'AJUNTAMENT.....	65
CONCLUSIONS.....	66
Política d'Infraestructures: diagnosi i propostes de treball.....	70
INSTAL·LACIONS ESPORTIVES MUNICIPALS.....	70
TIPOLOGIA I NOMBRE D'INSTAL·LACIONS.....	71
DÈFICIT D'INSTAL·LACIONS DETECTAT PEL PIEC.....	72
RESERVES DE SÒL PER A EQUIPAMENTS ESPORTIUS.....	72
CONCLUSIONS.....	73
EPÍLEG	75
Construint les bases per al futur.....	77
La continuïtat del CME.....	77
DOCUMENTACIÓ	79

PRESENTACIÓ

L'esport és una de les activitats primordials de la ciutat de Sabadell. Planificar el futur de l'esport a la nostra ciutat, amb propostes i accions concretes en tots els seus àmbits, és una necessitat d'una ciutat que aposta i apostarà sempre per aquest tipus de cultura.

És per això que el Consell Municipal de l'Esport ha estat el marc del qual ha sorgit aquest Llibre Blanc de l'Esport Sabadellenc, un document de directrius, de futur, d'idees, sorgit de la participació. Ho han fet possible des de representants dels grups polítics a persones del món esportiu local i de diferents disciplines esportives i ciutadans de tot el territori per mitjà dels districtes de la ciutat.

Aquest llibre blanc ens situa en el mapa de la realitat esportiva catalana, per després centrar-nos en l'àmbit de la ciutat, en els hàbits de pràctica esportiva de la població, en les infraestructures de què es disposen i l'estat de salut de les entitats i associacions. Assenyala propostes de futur en tots aquests àmbits per mantenir Sabadell com a referent esportiu, però també com una ciutat que dona un bon servei per a les persones.

Sabadell té una àmplia història esportiva articulada en bona mesura per l'esforç durant dècades de les entitats i clubs de la ciutat. Des de les administracions hi hem de saber respondre. És per això que, per exemple, en els darrers quatre anys s'han invertit prop de 13 milions d'euros en la millora i la construcció de nous equipaments: des de les noves piscines de la ronda de Bellesguard, les Pistes d'Atletisme, la nova Pista Coberta d'Atletisme que es farà a la nostra ciutat, la millora dels camps de futbol municipals i un llarg etcètera. Tot plegat, per dotar la ciutat de més i millors equipaments esportius.

Continuarem en aquesta línia. En la línia de fomentar l'esport, de fer-ho amb polítiques que incideixin en el ciutadà, amb les infraestructures que facin possible que tothom hi tingui accés. Volem continuar impulsant aquest salt qualitatiu que situï Sabadell a la primera línia de l'esport nacional i internacional.

L'aposta per la pràctica de l'esport és ferma i l'esport sabadellenc, amb aquest Llibre Blanc, en sortirà reforçat. Perquè és fruit del treball de la ciutat.

Manuel Bustos
Alcalde de Sabadell

INTRODUCCIÓ

Objectius del Llibre Blanc de l'Esport Sabadellenc

El Llibre Blanc de l'Esport Sabadellenc és el recull de la feina portada a terme durant dos anys per les taules de treball del Consell Municipal de l'Esport. Partint de la diagnosi de la realitat social sabadellenca en relació a l'esport s'han formulat una sèrie de propostes de futur que milloren o complementen els diferents factors i elements que conformen aquesta realitat.

L'objectiu d'aquest document és el de definir, per mitjà d'aquestes propostes i de les accions concretes que en puguin derivar, la política esportiva que es vol per a la ciutat i el seu desenvolupament en tots els àmbits de l'esport, des de l'escolar i de base fins al federat, de lleure i d'elit, així com també concretar les necessitats d'instal·lacions i equipaments esportius.

El Consell Municipal de l'Esport

La confecció d'aquest llibre neix en el si del Consell Municipal de l'Esport (CME). El CME es va constituir el 27 de novembre del 2000. És un òrgan de participació sectorial, creat de conformitat amb el que preveuen la Llei 7/85, del 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, els articles 59 i 60 de la Llei 8/87, del 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya i els articles 83 i següents del Reglament orgànic municipal. L'objecte genèric d'aquest Consell Sectorial és estimular i canalitzar la participació de la ciutadania i de les seves associacions en la gestió dels afers relatius a l'àmbit de l'esport, oferint un espai més d'influència ciutadana i de interrelació d'informació.

Formen part del Consell representants municipals del Servei d'Esports; representants dels grups polítics amb representació municipal; representants del món esportiu local i de diferents disciplines esportives; i representants de tot el territori per mitjà dels districtes de la ciutat.

Els òrgans de govern del Consell Municipal de l'Esport són el Consell Plenari, la Presidència, la Vicepresidència i les diverses Taules de Treball que es poden arribar a constituir. Les taules tenen com a finalitat l'estudi i/o informe i/o proposta sobre els temes proposats pel president del Consell al Plenari o els temes l'anàlisi dels quals es consideri convenient.

És, doncs, el treball d'aquest òrgan, des de la seva constitució fins avui, el que dona contingut a aquest document. Els referents que els membres del CME han pres com a base del seu estudi i anàlisi de l'esport de la ciutat han estat diversos, però tots són els referents o punts de partida existents en l'entorn sabadellenc i català. Es tracta d'una sèrie de dades que podrien quedar englobades en tres grans àmbits.

Un primer marc contextual de la realitat catalana, tant pel que fa als diferents sistemes esportius que hi conviuen, com als nivells de pràctica físico-esportiva de la població, a més de

la situació de la xarxa d'instal·lacions i equipaments esportius existents i les necessitats que se'n tenen. Un segon àmbit centrat en la mateixa ciutat, en els hàbits de pràctica esportiva de la població, les infraestructures de què es disposen i l'estat de salut de les entitats i associacions que dediquen els seus esforços a la promoció i el creixement de l'esport a la ciutat. I un tercer pla que es nodreix de les aportacions personals dels membres del Consell, pel fet que són subjectes actius en el panorama esportiu local, sigui a títol individual, des de l'associacionisme, des de l'àmbit professional o des de l'administració pública.

Atès el caire participatiu que caracteritza aquest document, les vivències i l'experiència aportades pels mateixos protagonistes han tingut un pes determinant en les conclusions finals del treball. Tanmateix, el procés d'elaboració del Llibre Blanc, per mitjà de les diferents taules de treball que s'han constituït – i on s'han abordat i debatut els diferents elements que configuren el model esportiu de ciutat –, ha comptat amb una sèrie de fonts estadístiques i paràmetres objectius que s'han afegit a l'experiència subjectiva, per reforçar-la, complementar-la o, quan ha calgut, rebatejar-la.

Així, aquest treball ha comptat amb les aportacions de documents com l'enquesta d'hàbits culturals a Sabadell de l'any 1997, elaborada des del departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell; l'informe sobre previsió d'instal·lacions de 1999, de la Regidoria d'Esports; l'enquesta sobre la pràctica d'activitats físicoesportives de Catalunya, elaborada per la Generalitat; o el Pla Director d'Instal·lacions i Equipaments de Catalunya, del Consell Català de l'Esport.

Estructura del Llibre Blanc

Per elaborar un instrument de referència com aquest, s'ha fet una diagnosi de la situació de l'esport a Sabadell des de diferents punts de vista, combinant les aportacions del sector públic i privat i tenint en compte el context català. L'objectiu és poder arribar a estimar quina és l'evolució que previsiblement seguirà en el decurs dels propers anys l'esport local, definint la situació actual, les seves potencialitats i les seves prioritats.

A partir de les dades de l'enquesta d'hàbits culturals a Sabadell i de les opinions recollides pels participants en aquest treball, s'ha dibuixat el perfil del sabadellenc i de la sabadellenca en relació a l'esport: què, com, quant i quan el fa, de quins elements disposa per dur a terme la seva activitat, quin paper juguen les entitats i quin ús tenen les instal·lacions de què disposen.

Per entendre la situació a Sabadell cal contextualitzar-la en el seu entorn més proper, el català. És per això que s'ha fet una síntesi comparativa amb Catalunya, a partir de les dades de l'enquesta sobre pràctica esportiva de 1999. Un estudi que, a més, forma part dels estudis de base per a la redacció i l'actualització del Pla Director d'Instal·lacions i Equipaments Esportius PIEC.

També ha estat útil i necessari enumerar i explicar els diferents models esportius que conviuen a Catalunya, entenent com a models les diferents dimensions que pren l'esport en la societat. Així, es pot dir que coexisteixen quatre models esportius: el model educatiu, el model recreatiu, el model de rendiment i el model de l'espectacle.

Sobre aquests quatre àmbits s'ha fet una anàlisi de com participen en el sistema esportiu sabadellenc; s'han descrit potencialitats i mancances de cada un i s'ha proposat una sèrie d'accions per millorar-los o complementar-los. Finalment, per tal de fer-los més propers a la realitat local i acotar-ne l'abast, s'ha decidit fer una nova definició de cada model. A partir d'ara, doncs, es parlarà dels models educatiu formatiu, recreatiu oci, de rendiment i de l'espectacle d'elit.

La feina feta pel CME i que ara es recull en aquest document no s'ha limitat, però, a enumerar una sèrie de propostes i accions que afecten cada model esportiu sinó que, entenent el sistema esportiu d'una forma global, s'ha dut a terme una reflexió profunda en els elements considerats comuns a més d'un model. L'estudi de cada àmbit ha portat a la detecció i diagnosi d'una sèrie de punts de relació o punts en comú, sobre els quals s'han fet una sèrie de propostes de futur.

Aquestes "línies relacionals" són:

- a) La formació com a inversió per a la consolidació de les entitats
- b) La relació entre clubs i escoles
- c) La influència de l'entorn familiar en l'esportista
- d) Difusió dels valors positius de la pràctica esportiva
- e) El control sanitari: manteniment de la salut i garantia de "joc net"
- f) Professionalització i estructuració d'alguns models
- g) Anàlisi de l'àmbit laboral
- h) Les relacions intra i inter models
- i) La gestió econòmica
- j) El rol de l'Ajuntament

Per últim, s'ha fet una anàlisi de la situació de les instal·lacions esportives a la ciutat. Prenent com a base de referència les previsions fetes pel PIEC, s'ha detallat el tipus i el nombre d'instal·lacions, s'ha dissenyat un quadre de necessitats d'equipaments, alhora que s'han tingut en consideració la seva distribució en el territori, amb els condicionants de les disponibilitats de sòl i de les necessitats de cada districte. Aquest estudi sobre infraestructures, però, no ha anat desvinculat de la resta de diagnosi. Lògicament el tipus de pràctica esportiva, i el predomini d'un determinat subsistema esportiu, va estretament relacionat amb la instal·lació on es porta a terme –o, d'altra manera, la presència o absència d'un determinat equipament pot condicionar el tipus d'esport que es faci.

Finalment, cal fer especial referència al fet que aquest document ha de ser cabdal en el debat polític i social que es generi, i ha de permetre així acumular un sentiment majoritari en tot allò relatiu a les qüestions esportives, esdevindrà així un compendi de línies d'actuació o recomanacions per al futur.

Persones que han col·laborat en l'elaboració del Llibre Blanc

Les persones que amb el seu treball han col·laborat en l'elaboració del Llibre Blanc participant en alguna de les reunions, com a membres de les taules de treball del Consell, o com a assistents, han estat les següents:

President del Consell Municipal de l'Esport

Sr. Manuel Bustos Garrido

Vicepresident del Consell Municipal de l'Esport

Sr. Josep Manel Piedrafita i Adsuara

Membres del Consell Municipal de l'Esport

Sr. Josep Alberich Barnusell, representant de muntanyisme
Sr. Llorenç Altarriba Clos, representant del grup municipal del PP
Sr. Joan Antonell Cubarons, representant del grup municipal del PSC
Sra. Susanna Bayó Sotos, representant de gimnàstica
Sr. Francesc Barnusell Lloveras, representant de submarinisme
Sr. Miquel Berbel Navarro, representants de ciclisme
Sr. José Bravo Martínez, representant del món esportiu local
Sr. Joaquim Bustos Garrido, representant del món esportiu local
Sr. Pere Campoy Boada, representat del grup municipal d'ERC
Sr. Antoni Coret Ferrer, representant del món esportiu local
Sra. Elisabet Delgado Cazorla, representant del món esportiu local
Sr. Tomàs Fernández Fernández, representant d'handbol
Sr. Pere Folch Mingot, representant d'altres esports
Sr. Joaquim Gil Torreguitart, representant d'altres esports
Sr. Víctor Gómez Seguí, representant de futbol sala
Sr. Raül González Aranda, representant del Districte 3r
Sr. Fernando González Cano, representant del món esportiu local
Sr. Francisco González Cano, representant d'handbol
Sr. Jordi Grané Ortega, representant de futbol
Sr. Lino Gutiérrez Casado, representant de futbol
Sr. Antoni Ibars Bori, representant del Districte 6è
Sr. Antonio Jara Medina, representant del Districte 3r
Sra. Olga Jiménez Palau, representant del grup municipal d'Entesa per Sabadell
Sr. Ramon Luque López, representant del grup municipal de CiU
Sr. Fernando Martínez Díaz, representant de petanca
Sr. Josep M. Matencio Fernández, representant del grup municipal d'IC-V
Sr. José Medina Partido, representant del Districte 7è
Sr. Antoni Moix Caba, representant del Districte 5è
Sr. Josep Molins Montes, representant del món esportiu local
Sr. Juan Muñoz Carbonero, representant de futbol

Sr. Josep Prats Feliu, representant de bàsquet
Sra. Sònia Rallo Rodríguez, representant del món esportiu local
Sra. Montserrat Reguant Sala, representant d'altres esports
Sr. Ricard Rof Costals, representant d'atletisme
Sr. Jordi Roma Molet, representant de bàsquet
Sr. Martí Sala Roca, representant del món esportiu local
Sr. Llorenç Sagarra Esteve , representant d'altres esports
Sr. Manel Seguí López, representant de natació
Sr. Josep Maria Solé i Poblet, representant del grup municipal d'Entesa per Sabadell
Sra. Joana Soler Garcia, representant del Districte 1r
Sr. Iván Ten Martínez, Districte 2n
Sr. Pere Torra Martí †, representant de tennis
Sr. Joan Torrent Ayllón, representant d'activitat física del disminuït
Sr. Miquel Torres Bernades, representant del món esportiu local
Sr. José M. Trabajo Martínez, representant de l'esport escolar
Sr. Antonio Urbano Priego, representant del Districte 4t
Sra. Carme Valero Omedes, representant del món esportiu local
Sr. Joan Zamora Sallent, representant de petanca

Tècnics Municipals del Departament d'Esports

Sr. Joan Baraldés i Santamaria
Sr. Pere Carrasco Sayabera
Sr. Rafael González Díaz
Sra. Anna Hernández López
Sra. Rosa Núñez Delgado
Sr. Antoni Rebolleda Calendario
Sr. Joan Carles Reina Porras
Sra. Salut Seguí Domingo

LA REALITAT DE L'ESPORT A SABADELL

L'entorn: el sistema esportiu

Per poder tenir una visió acurada de la situació de l'esport a Sabadell, és bo disposar d'una visió al més aproximada possible del sistema esportiu en general. Per tal de respondre a aquesta qüestió es fa necessari fer una exposició prèvia que determini què és l'esport en l'actualitat i quin model predomina. Actualment l'esport és un sistema viu que interactua amb el sistema econòmic, amb el sistema educatiu, amb el sistema polític i pren part de forma destacada de "l'agenda" dels mitjans de comunicació. Fruit d'aquesta interacció, el sistema esportiu es diversifica en quatre subsistemes:

- Subsistema de l'esport educatiu
- Subsistema de l'esport de rendiment
- Subsistema de l'esport espectacle
- Subsistema de l'esport recreatiu o "esport per a tothom"

Tots aquests models són teòrics i extrems, ja que cada realitat social pot tenir, en matèria esportiva, elements o característiques pròpies de diversos subsistemes. Tanmateix, sempre hi haurà un subsistema o un model predominant. Es fa, per tant, necessari explicar i definir cada un d'aquests àmbits, quines persones són les protagonistes, quines entitats i organitzacions en formen part i com són les instal·lacions que formen "l'escenari" on es desenvolupen.

SUBSISTEMA DE L'ESPORT EDUCATIU

El model educatiu es defineix per si mateix i, amb lògica, prioritza l'esport com a un mitjà o eina a aplicar en l'educació integral dels nens i les nenes. És el subsistema que predomina a les escoles i es fa palès tant en les classes d'educació física com en tot el conjunt d'activitats esportives que formen part de les activitats extraescolars. L'esport educatiu es desenvolupa també dins de les escoles esportives de base de molts clubs i associacions.

Hi ha una reglamentació cada cop més adaptada a les característiques dels seus practicants. El seu principi és -o hauria de ser- totalment pedagògic, amb l'objectiu clar d'iniciar els nens i nenes en diferents pràctiques esportives i utilitzar l'esport per educar en els valors.

En aquest grup s'inclouen tots els escolars (a Sabadell uns 17.500,) ja que practiquen esports mitjançant les classes d'Educació Física i molts participen en les activitats d'iniciació esportiva, jocs escolars o competicions federatives (a Sabadell participen en el programa de jocs escolars uns 7.000 escolars, aproximadament).

Les organitzacions protagonistes d'aquest subsistema són les Associacions de Mares i Pares; les Escoles Esportives municipals i privades; els Consells Esportius; els centres docents i alguns clubs esportius. Les instal·lacions més utilitzades per aquest tipus de pràctiques són les piscines cobertes, les pistes poliesportives i els pavellons.

SUBSISTEMA DE L'ESPORT DE RENDIMENT

Aquest model té com a característiques bàsiques el rendiment, la competició, la pertinença a un club i a una federació, les reglamentacions universals, l'entrenament cap a un únic objectiu, que és el resultat esportiu. Segons les dades de l'enquesta de pràctica esportiva realitzada per la Generalitat de Catalunya, només el 18% del total de practicants pertanyen a aquest model esportiu.

El marc organitzatiu on es desenvolupa aquesta pràctica esportiva és el club, amb una estructura jeràrquica composta per la junta directiva, els càrrecs directius, els coordinadors esportius i els entrenadors. Són organitzacions en què les decisions es prenen de forma força democràtica i hi ha una forta cultura organitzativa pròpia. Les instal·lacions esportives més representatives són els pavellons esportius, les pistes poliesportives, els camps de futbol, les piscines i les pistes d'atletisme.

SUBSISTEMA DE L'ESPORT ESPECTACLE

Quan l'esport esdevé espectacle? En termes generals hom podria afirmar que arriba a la categoria d'espectacle qualsevol manifestació esportiva amb una incidència notòria en els mitjans de comunicació. Els exemples principals són els Jocs Olímpics, però qualsevol esdeveniment esportiu és susceptible de passar a ser un espectacle mediàtic, i aquest terme apareix aquí com una paraula clau, ja que els mitjans de comunicació de massa són la "platea" mitjançant la qual aquest espectacle esportiu arriba a un públic nombrós i heterogeni. En aquest model el que prioritza són els interessos econòmics i està subjecte a la llei del mercat. Les organitzacions que el promouen són clubs i empreses i, naturalment, estan destinades a obtenir beneficis econòmics.

Les principals manifestacions d'aquest subsistema sorgeixen del model competitiu, encara que no en exclusivitat. Tot i així es produeixen competicions esportives amb forta presència als mitjans que no tenen una prioritització econòmica sinó social, com, per exemple, la cursa de la Mercè a Barcelona o la cursa "El Corte Inglés". Amb tot, aquesta repercussió no es pot comparar amb els espectacles esportius per excel·lència, que al nostre país són les grans lligues nacionals o internacionals de futbol, basquetbol, tennis, ciclisme, handbol, etc.

El percentatge de practicants d'aquest model és molt baix, i actuen completament com a professionals, fent de la seva activitat esportiva la seva principal font d'ingressos.

Conjuntament amb el grup d'esportistes federats, representa un 18% dels practicants. Tanmateix, caldria pensar que els esportistes professionals en realitat representen un 1% del total de practicants.

Les organitzacions ja no són considerades entitats o clubs, són més aviat empreses, són Societats Anònimes Esportives, regides i gestionades per criteris empresarials i de mercat esportiu.

Un espectacle necessita un escenari adequat a les seves característiques ("el teatre dels somnis", com es coneix un determinat estadi de futbol anglès, il·lustra de la millor manera la dimensió escènica de l'esport). És així que les instal·lacions representatives d'aquest model són les grans instal·lacions esportives amb grans espais per a espectadors, grans camps de futbol, grans pavellons poliesportius, estadis d'atletisme. Són espais concebuts per ser una font d'ingressos per si mateixos, perquè sovint acullen altres espectacles no esportius – com concerts – i disposen de serveis per al públic (botigues, restaurants, etc.) i infraestructures per a l'atenció i l'ús dels professionals dels mitjans de comunicació (cabines per a la premsa, "sets" de televisió, sala de rodes de premsa, etc.).

SUBSISTEMA DE L'ESPORT RECREATIU

El model d'esport per tothom o recreatiu presenta pràctiques esportives molt diversificades, poc regulades, molt canviants dins un marc organitzatiu molt dinàmic. No interessa el rendiment sinó sentir-se bé, l'activitat esportiva no està centralitzada en un sistema de competició, no s'ha d'articular dins el marc d'un club esportiu ni d'una federació. En poques paraules: és l'esport que es practica quan s'assisteix a un centre de fitness o gimnàs, o al medi natural i urbà.

Segons l'enquesta de pràctica esportiva de la Generalitat de Catalunya el 82% de les persones practicants ho són d'aquest model. Les característiques d'aquests practicants són molt heterogènies: persones de diferents nivells econòmics i culturals practiquen de forma massiva el tipus d'esport que defineix aquest subsistema.

Les organitzacions esportives que representen aquest model són, grosso modo, els centres de fitness i els gimnasos, són entitats mercantils amb ànim de lucre. També, però, cal incloure-hi els programes d'activitats fisicoesportives que organitzen els ajuntaments, per mitjà dels seus departaments o patronats d'Esports.

Les instal·lacions esportives més representatives són, a més del mateix medi urbà i natural, les grans instal·lacions esportives amb piscina coberta i els gimnasos amb sales de pràctica, sales de musculació i serveis complementaris (sauna, massatges...).

La pràctica esportiva a Sabadell i a Catalunya

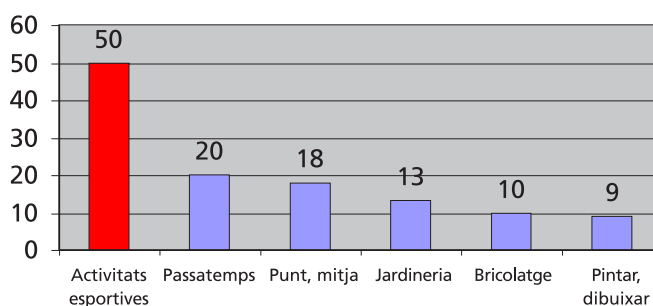
Per entendre amb millor criteri la realitat de l'esport a Sabadell és útil conèixer el seu entorn més immediat, el català. Aquesta visió la pot proporcionar l'Enquesta sobre la pràctica d'activitats físicoesportives a Catalunya 1999, un estudi fet pel Servei d'Equipaments Esportius de la Direcció General de l'esport i que forma part dels estudis de base per a la redacció i l'actualització del Pla Director d'Instal·lacions i Equipaments Esportius de Catalunya (PIEC). L'any 1990, la Secretaria General de l'Esport va fer un primer treball d'investigació per poder conèixer amb detall les necessitats de la població amb motiu de la redacció del PIEC. La necessitat de mantenir actualitzats aquests paràmetres i copsar-ne l'evolució, va portar a fer aquesta nova enquesta.

D'altra banda, el coneixement dels paràmetres de pràctica i costums esportius a la nostra ciutat el proporciona l'estudi de finals de 1996 Hàbits culturals dels ciutadans de Sabadell i coneixement de l'oferta cultural de la ciutat, que va encarregar l'Ajuntament de Sabadell al Centre d'Estudis de Planificació. Aquest estudi apareix en el context de la necessitat que tenia l'Ajuntament -en consonància amb les línies definides al Mapa Cultural- de conèixer i analitzar la demanda cultural ciutadana per poder establir polítiques de planificació apropiades. Els resultats obtinguts van aportar dades molt interessants –i significatives- sobre el lloc que l'esport ocupa en el marc general que conformen els hàbits culturals i de lleure dels sabadellencs i les sabadellenques.

NIVELLS DE PRÀCTICA

Així, segons l'estudi, el 80,9% de la població enquestada afirma que té alguna pràctica o afecció a la qual dedica part del seu temps d'oci. Curiosament, entre les principals pràctiques i afeccions, les d'àmbit cultural són força minoritàries, tret de les arts plàstiques, seguides per un 9% de la població. Dada significativa si es té en compte que a mesura que s'incrementa el nivell de formació el percentatge de població que afirma tenir alguna afecció o pràctica augmenta. També el sexe és determinant ja que entre els homes, la població amb alguna afecció és del 86,4%, mentre que entre les dones el percentatge baixa al 76,5%.

Principals pràctiques i afeccions dels sabadellencs 1997

Font: Ajuntament de Sabadell. Enquesta d'hàbits culturals 1997.

Per contra, l'esport (resultat de sumar pràctica esportiva strictu sensu i excursionisme) és la principal pràctica, amb el 50%. Els nivells arriben al 65% en el tram d'edat comprès entre 15 i 29 anys i al 60% entre els 30 i els 44 anys. A més, entre els 45 i els 64 anys el percentatge se situa en el 35%, però tot i així continua essent la principal afecció. Només a partir del 64 anys els nivells se situen en l'11%, per sota d'afeccions com fer punt, fer passatemps o la jardineria.

Índex d'afeccions per segments d'edat

	De 15-29 a.	De 30-44 a.	45-64 a.	més de 64 a.
Fer esport	65,9	59	35,3	10,9
Passatemps	25,1	18	14,2	17,1
Fer punt, mitja	6,6	13,7	27,1	23,3
Fer bricolatge	5,3	14,6	14,7	6,8
Jardineria	6,2	11,2	17,9	19,2
Caminar passejar	0,4	2,9	6,9	8,9
Pintar, dibuixar	12,3	9,3	8,7	7,5

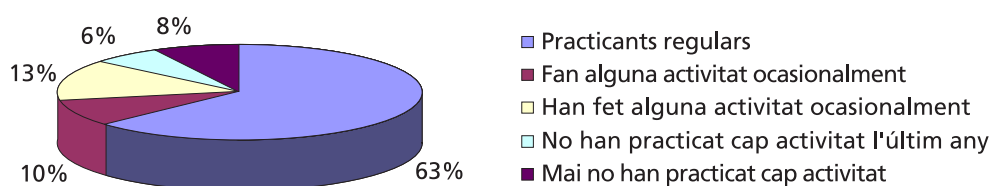
Font: Ajuntament de Sabadell. Enquesta d'hàbits culturals 1997.

Les dades obtingudes a la consulta local de 1997 estan en sintonia amb les registrades dos anys després a l'enquesta de pràctica físico-esportiva de Catalunya. L'estudi assenyalava que el nombre de persones que declaraven fer esport continuava en augment, concretament un 5% més que els resultats obtinguts en l'enquesta de 1990.

D'aquesta manera, i segons l'enquesta, dues terceres parts de la població catalana, el 63%, practica regularment algun tipus d'activitat i prop d'un 23% el fa de manera ocasional. Només un 8% dels consultats admet no practicar mai cap tipus d'activitat físico-esportiva.

Per sexes les diferències entre practicants no són prou significatives (66% d'homes i 59% de dones). D'altra banda, es constata que amb l'edat disminueix globalment la pràctica d'alguna activitat per part de la població, tot i que augmenta proporcionalment la regularitat dels que ho fan. És a dir, entre els més grans i entre els més joves es redueix el percentatge de practicants ocasionals.

Nivell de pràctica físico-esportiva a Catalunya

Font: Generalitat de Catalunya. Enquesta de pràctica físico esportiva de Catalunya 1999.

Les activitats gimnàstiques, les aquàtiques i el fet de caminar com a exercici físic són segons aquest estudi les activitats que més gent practica. Darrere del fet de caminar amb la intenció de fer exercici físic, que practica el 42,9% i la majoria de forma regular, la natació recreativa és, amb el 28,5%, la segona activitat més practicada, tot i que la seva pràctica és més ocasional que regular. La gimnàstica de manteniment és la tercera en nombre de practicants, amb un 19,1% , la meitat dels quals ho fan regularment.

Altres activitats que superen el 10% de pràctica són l'excursionisme, el billar, córrer i la bicicleta. Entre el 5% i el 10% es situen el futbol sala, el futbol, el bàsquet, l'aeròbic i el tennis. Cal destacar que, en comparació amb les dades de l'any 1990, hi ha activitats que han doblat el nombre de practicants, com ara la musculació, anar amb bicicleta o el futbol sala. Algunes han arribat a increments al voltant del 80%, com córrer, caminar i l'excursionisme. D'altres com la natació recreativa, la gimnàstica de manteniment i el tennis taula incrementen la seva pràctica en un 50%.

ELS JOVES I L'ESPORT

Per arrodonir el coneixement sobre la pràctica esportiva de la població sabadellenca val la pena tenir en compte les dades sobre el sector més jove. En el marc del projecte Sabadell Laboratori de Valors, el departament d'Esports i el programa interdepartamental de Joventut de l'Ajuntament de Sabadell van portar a terme el 1998 l'enquesta El temps de lleure i l'esport, adreçada a joves entre 8 i 16 anys.

L'estudi aporta dades globals sobre els hàbits de lleure dels joves i de les joves de la ciutat, però específicament proporciona dades molt interessants en l'apartat d'esports. En aquest context, la pràctica esportiva ocupa el tercer lloc (el 87,8% practica esport) en el rànquing d'activitats dels joves fora de casa, després de sortir amb amics (ho fa el 95,5%) i passejar o anar a comprar (90,5%). Gairebé 9 de cada 10 joves de 8 a 16 anys afirmen practicar algun tipus d'esports de manera més o menys habitual i la majoria en practica més d'una vegada per setmana.

D'altra banda, la pràctica esportiva és l'activitat extraescolar més seguida (59%) pels nois i noies consultats, molt per sobre d'altres com estudiar idiomes, informàtica o la música. Pel que fa a tipus d'esports, el futbol és el preferit entre els nois (el 77%) seguit del bàsquet (29,2 %) i la natació (13%). Entre les noies les preferències estan més repartides, sobretot entre la natació (31,7%), el futbol (28,4%) i el bàsquet (27,9%). El 68% del nois afirmen ser practicants federats, metre que el percentatge entre les noies és del 52%.

Per acabar, gairebé tots els consultats asseguren practicar esport de forma voluntària i majoritàriament consideren que la principal raó per fer esport es que és beneficiós per a la salut.

ASSOCIACIONISME ESPORTIU

L'associacionisme és una característica que defineix els sabadellencs i les sabadellenques. La ciutat té una gran quantitat d'entitats amb una gran vitalitat. Segons l'estudi del 1996, pràcticament un de cada dos ciutadans i ciutadanes (47,2%) pertany a alguna classe d'associació, tant per cent molt superior al de Catalunya (36,6%). En general són les entitats esportives i les associacions de veïns les que apleguen un major nombre d'associats i associades (al voltant del 15% de la població). Hi ha més homes que dones i en termes generals l'associacionisme experimenta una davallada considerable a partir dels 64 anys.

Les dades no estan gaire allunyades de les obtingudes per l'estudi de la Secretaria General de l'Esport: les persones associades a una entitat esportiva representen un 19,6% de la població, hi ha un índex d'associacionisme més alt entre els homes i a partir dels 60 anys disminueix el nivell.

Ja per finalitzar, l'estudi d'hàbits dels sabadellencs del 1996 aporta una dada com a mínim significativa: l'entitat que els ciutadans i les ciutadanes aprecien com a més simbòlica de la ciutat és el Club Natació Sabadell, per davant de l'Ajuntament de Sabadell, la Faràndula i la Caixa d'Estalvis.

Les instal·lacions

Una ciutat com Sabadell ha de disposar d'una nombrosa oferta de serveis per a les persones, serveis de tot tipus entre els quals cal incloure els relacionats amb l'esport. Naturalment aquests serveis van lligats a uns espais on poder desenvolupar-los, però, de vegades, no sempre aquestes instal·lacions són suficients o tenen la qualitat òptima.

Pel que fa a les Instal·lacions Esportives Municipals (IEM), la ciutat compta amb 254 espais esportius distribuïts en diversos equipaments de titularitat pública. Actualment l'oferta municipal està formada de tres pavellons coberts; quatre gimnasos i catorze sales-gimnàs de col·legis públics; sis piscines a l'aire lliure; quinze camps i un estadi de futbol; nou poliesportius i vint-i-set pistes poliesportives de col·legis públics; i un estadi i quatre anelles d'atletisme.

Els usos (usuari/hora) setmanals aproximats d'aquestes IEM són uns 44.000. A més, al voltant de 135 entitats o grups són usuaris d'aquestes instal·lacions. D'altra banda, l'Ajuntament de Sabadell té signants 27 convenis i concessions amb diferents entitats. Concretament en l'apartat de les concessions, quatre són d'ús privatiu de camps de futbol, una altra fa referència a les obres de reforma i al servei del Gimnàs Municipal i una altra més a l'obra i serveis del futur complex esportiu de la ronda de Bellesguard (les antigues piscines municipals).

En un altre ordre de coses, durant la temporada d'estiu les piscines municipals tenen una afluència mitjana de prop de 70.000 banyistes i al parc recreatiu de la Bassa la mitjana supera les 100.000 persones.

Durant el període 1999-2003 el consistori ha fet un esforç important en inversió i millora d'equipaments esportius. S'han fet grans inversions, de les quals destaquen el futur complex esportiu de la ronda de Bellesguard (uns 6 milions d'euros), la reforma de l'estadi d'atletisme (1,32 milions d'euros) o el nou camp de futbol de Can Puiggener (1,26 milions d'euros). D'altra banda, s'han dut a terme operacions de millora i manteniments a les IEM per un import superior als 2 milions d'euros.

Per altre costat, la ciutat compta amb una oferta privada considerable. Formen part d'aquest apartat els espais esportius de 17 escoles privades i de 10 IES; 21 gimnasos; sis centres poliesportius i cinc grans espais esportius que pertanyen al Club Natació Sabadell, el Club de Tennis Sabadell, el Cercle Sabadellès, el Club de Tir i l'Aeroclub de la ciutat.

La diferència entre ambdues ofertes radica en el fet que en el camp públic predominen les instal·lacions classificades en el model esportiu del rendiment (camps de futbol, pistes poliesportives i pavellons) mentre que en l'àrea privada el predomini correspon als espais més propers al model recreatiu (els gimnasos). Aquesta dada és significativa, si es recorda que segons l'enquesta de pràctica físicoesportiva de Catalunya el model predominant al país, de llarg, és el model recreatiu.

Amb tot, segons el PIEC, a Sabadell hi ha importants mancances d'instal·lacions, en concret 8 pavellons poliesportius, 6 sales esportives i 3 piscines cobertes.

En el plànol català, les instal·lacions esportives utilitzades majoritàriament són públiques, tot i que un terç dels practicants fan servir instal·lacions de centres privats. Segons l'enquesta de pràctica físicoesportiva, un 45% dels practicants que necessiten instal·lacions fan la seva activitat en equipaments públics, al voltant del 35% ho fa en un centre privat i un 10% practica l'activitat en les instal·lacions d'un club o associació.

Conclusions

A grans trets i amb les dades de què es disposen podem descriure la realitat de l'esport a Sabadell com un sistema esportiu diversificat, amb predomini del model d'esport recreatiu, amb nivells de pràctica elevats i similars als de Catalunya. És un sistema on conviu un nombre elevat d'associacions i organitzacions esportives, que pertanyen la majoria als models recreatiu i competitiu.

Les pràctiques del model de rendiment utilitzen majoritàriament les instal·lacions esportives de titularitat pública. Per contra, la demanda d'activitat esportiva a Catalunya és principalment la del model recreatiu. És per això que en aquest model de l'esport de lleure s'utilitzi en major grau l'oferta privada. Cal afegir, a més, que en aquesta oferta d'equipaments hi ha

insuficiència d'espais, tant coberts com a l'aire lliure, segons les necessitats que per població descriu el Pla Director d'Instal·lacions Esportives de Catalunya.

Es fa necessari, per tant, a partir del coneixement d'aquesta realitat, analitzar més detalladament cada un dels factors que intervé en la construcció del model esportiu de la ciutat (oferta d'activitats i d'instal·lacions, entitats, clubs, agents econòmics, administració...) per tal de poder dissenyar el futur de l'esport sabadellenc.

Aquest ha estat el treball de les taules de treball formades en el si del Consell Municipal de l'Esport. Aquests grups han fet una anàlisi exhaustiva dels diferents elements que formen el sistema esportiu de la ciutat i han aportat una sèrie de mesures i accions que han quedat recollides en aquest document. Les taules han treballat sobre l'anàlisi de cada un dels quatre models esportius i sobre les línies comunes i d'interrelació entre cada àmbit.

L'objectiu final és proporcionar un fons d'idees i de línies d'actuació per a la futura planificació de la política esportiva de la ciutat.

ANÀLISI DE LA SITUACIÓ I PROPOSTES D'ACTUACIÓ

En l'anàlisi de la situació actual de l'esport a la ciutat i les conseqüents propostes d'actuació que s'han plantejat, es distingeixen dues parts. La primera reuneix tot allò referent a la planificació de l'activitat esportiva i la segona recull específicament l'estudi i les propostes per a la planificació d'una política d'infraestructures esportives a la ciutat. Pel que fa a la política esportiva, s'han analitzat els quatre subsistemes esportius anteriorment esmentats i els punts en comú que tenen aquests models. Per altre costat, la segona part de l'estudi recull les mancances d'instal·lacions en el territori i proposa la construcció de nous equipaments per suplir aquest dèficit.

Tanmateix, tot i la divisió entre política esportiva i política d'instal·lacions, aquestes dues línies de treball no han funcionat independentment, sinó que han anat interrelacionades. Lògicament, la planificació d'una activitat esportiva no pot deixar de tenir en consideració la seva ubicació i si aquesta és la idònia. I, a l'inrevés, la redacció del projecte d'una futura instal·lació esportiva ha de tenir present els usos que haurà d'acollir. En definitiva, en els següents punts queden recollides totes les idees aportades durant aquests anys de treball i que han de contribuir a la millora de l'Esport de la ciutat.

Política esportiva: els models esportius

Anteriorment s'han descrit els quatre models esportius que conviuen en la realitat catalana i que en major o menor intensitat es manifesten en la societat sabadellenca. Ja s'ha comentat que cada model expressa una dimensió de l'esport diferent, en funció de quins objectius es persegueixen, quins són els protagonistes i quins són els escenaris on es desenvolupa. Es van constituir quatre taules de treball, una per cada model. La seva feina ha anat pautaada per un guió de treball amb uns àmbits temàtics per analitzar, tot i que aquest guió ha variat en funció de les característiques de cada taula. En general, a l'hora d'analitzar cada model esportiu, les taules han fet èmfasi en les característiques pròpies del model esportiu –practicants, objectius, etc.–, en la situació dels equipaments i en el paper que juga i hauria de jugar l'administració local.

SUBSISTEMA DE L'ESPORT EDUCATIU-FORMATIU

Ha quedat explicat que s'entén com a model o subsistema de l'esport educatiu el conjunt d'elements –tipus d'esportistes, activitats, instal·lacions, objectius concrets, etc.– que fan de l'esport un mitjà o eina a aplicar en l'educació. És el model que predomina a les escoles i es fa palès tant en les classes d'Educació Física com en tot el conjunt d'activitats esportives que formen part de les activitats extraescolars. Aquest model esportiu es desenvolupa també dins de les escoles esportives de base de molts clubs o entitats esportives.

Hi ha una reglamentació cada cop més adaptada a les característiques dels seus practicants. L'objectiu és pedagògic, amb el propòsit clar d'iniciar els nens i les nenes en diferents pràctiques esportives. En aquest grup s'inclouen tots els escolars, tant pel que fa a la seva participació en les classes com en les diferents activitats extraescolars i federatives.

Les organitzacions protagonistes d'aquest subsistema són les Associacions de Mares i Pares; les Escoles Esportives municipals i privades; els Consells Esportius; els centres docents i alguns clubs esportius. Les instal·lacions més utilitzades per aquest tipus de pràctiques són les piscines cobertes, les pistes poliesportives i els pavellons. Però també cal incloure-hi els camps de futbol i les pistes d'atletisme.

D'altra banda, la taula de treball va acordar canviar la denominació del model per passar a dir-se esport educatiu-formatiu, perquè, si bé l'objectiu principal és formar part del conjunt d'accions que contribueixen a l'educació de la persona, de forma paral·lela a aquesta educació s'està iniciant el procés formatiu de la persona com a esportista.

El perfil del practicant

Els nens i les nenes són els protagonistes d'aquest model. El tram d'edat se situa entre els 5 i els 18 anys. Lògicament és un període d'anys en què les necessitats de fer activitat esportiva van variant a mesura que passa el temps. Així, s'estableixen tres etapes. La primera, entre els 5 i els 8 anys, és una fase d'iniciació on el joc és la base i l'objectiu és educar per mitjà de l'esport. En una segona fase de preformació, entre els 9 i els 12 anys, el tipus d'activitat ja inclou la presa de decisions i l'assumpció de responsabilitat per part del nen o nena. La finalitat és introduir els practicants en la competició. Finalment, la tercera fase, la pròpiament formativa i que s'introdueix a partir dels 13 anys, està adreçada a la millora d'habilitats, destreses i condicions, per mitjà de l'activitat esportiva.

Durant aquest període els nens i les nenes han d'afrontar una sèrie de condicionants que afecten la seva pràctica esportiva i formativa. Els pares exerceixen la seva influència sobretot entre els 5 i els 12 anys. Una influència sovint negativa i focalitzada en esports molt concrets, especialment el futbol. Aquests condicionants es materialitzen en forma de pressió sobre els fills, perquè no sempre les expectatives d'uns i altres pel que fa a l'esport coincideixen. Aquesta pressió, en què de vegades es reflecteix una situació familiar particular o sentiments de competitivitat més propis del model esportiu del rendiment, està ben lluny del paper que els progenitors han de desenvolupar, pel fet que són un agent educatiu essencial.

Evidentment hi ha d'altres condicionants. Els amics són el factor principal en el tram dels 12 als 18 anys, ja que la pràctica esportiva està sotmesa a les influències del grup, tant en els aspectes negatius com en els positius. I no s'ha d'oblidar el condicionant social i dels mitjans de comunicació. Els mass media són el vehicle de transmissió de valors i de models que els nens i les nenes assimilaran i es faran seus, imitant els seus ídols, la seva imatge i el seu comportament.

Les organitzacions esportives

El gran problema de les organitzacions esportives dedicades a l'esport educatiu-formatiu a Sabadell és el seu escàs nivell de professionalització. Per contra, és compta amb un capital humà que participa de forma voluntària i amb un potencial important, però sense la formació necessària. Cal, doncs, fomentar les accions formatives entre els tècnics d'aquest àmbit –monitors i coordinadors- per mitjà de cursos i ajudes econòmiques. Els professionals més ben qualificats estan a l'esport d'elit -que és el que disposa de recursos econòmics- però no al de base, i això repercuteix en la qualitat de la formació esportiva.

L'escassa professionalització també queda reflectida en la situació laboral de les persones que treballen en la formació. El marc actual és irregular i poc clar, des del punt de vista de la contractació, les obligacions normatives, les fiscals i les assegurances laborals, cosa que genera inseguretat. El problema que provoca aquesta voluntarietat i la manca d'unes condicions laborals regulades és la forta dependència entre la figura del formador, del monitor i de l'activitat esportiva. La seva marxa, pel motiu que sigui, pot implicar la desaparició de l'activitat.

En resum, pel que fa al futur de les persones que treballen en aquest tipus d'organitzacions caldria fer un pas endavant, d'una situació actual de voluntariat a la creació d'una estructura professionalitzada, ben qualificada i laboralment regularitzada.

La taula de l'esport educatiu-formatiu proposa una sèrie de perfils mínims que formarien part d'aquesta estructura organitzativa d'una entitat d'aquest àmbit, com ara una escola esportiva, un centre docent o una entitat:

- Coordinador de zona. La seva tasca seria la d'assessorar i oferir suport als coordinadors de les escoles de la seva àrea.

- Coordinador d'escola. Aquesta figura s'encarregaria de planificar les sessions i d'assessorar els monitors. En funció de les peculiaritats de la zona, el coordinador el podrien compartir diverses escoles. Un model que pot servir d'exemple és la gestió de diferents centres que fa l'Associació Esportiva Can Deu.

- Monitors d'escola. Encarregats de dinamitzar les sessions esportives sota l'assessorament del coordinador.

Una idea innovadora apuntada en aquest àmbit és la recerca de fórmules que possibilitin la intervenció del professor d'educació física en l'assessorament al coordinador o monitor de l'activitat física extraescolar del centre.

Un altre dels problemes que han d'afrontar aquestes organitzacions és la seva limitada capacitat econòmica. Seria interessant que aquestes entitats poguessin trobar formes d'autofinançament. La millor opció per generar recursos –a més de l'aportació dels socis o

pares per mitjà de quotes- seria la de poder gestionar instal·lacions (i altres serveis com el de bar i restauració) per oferir serveis als seus socis i abonats.

La subvenció és una altra font de recursos, però caldria considerar-la com a puntual i no com a la principal forma de subsistència. D'altra banda, la legislació actual preveu que les entitats esportives sense afany de lucre gaudeixin d'exempció fiscal.

Hi ha, d'altra banda, la situació problemàtica de les obligacions derivades de la contractació de personal. En tenir treballadors contractats, les entitats estan obligades a fer la retenció de l'IRPF. La realitat diu que molt d'aquest personal no té regularitzada la seva situació laboral i per tant no se li aplica aquesta retenció.

És una situació en què cal aprofundir per intentar aflorar el mercat negre de relacions laborals que afecta el món de l'esport. Això propicia que es faci la "vista grossa" davant aquesta situació irregular. Mitjançant la recent creada Fundació de l'Esport Sabadellenc es podria oferir un servei d'informació i assessorament en temes fiscals i d'assegurances que afecten les entitats esportives de ciutat.

Enllaçant amb el punt anterior, des de l'administració municipal o des de l'esmentada Fundació de l'Esport Sabadellenc caldria que es negociessin assegurances per a tots els i les esportistes de la ciutat a preus econòmics. Simultàniament, caldria treballar en una campanya d'informació i conscienciació a les entitats i esportistes per tal de garantir que cap practicant de cap model esportiu faci esport sense tenir la seva corresponent assegurança.

Les activitats esportives

Actualment a la ciutat, pel que fa a aquest àmbit de l'educació per mitjà de l'esport, cal debatre i establir un seguit de criteris per determinar les activitats esportives adients. Actualment hi ha dos condicionants principals que fan que els nens i les nenes practiquin un tipus d'esport o un altre en horari extraescolar. D'una banda, el més immediat és l'experiència esportiva i el bagatge del monitor que condicionarà el tipus de pràctica que facin els nens.

Per l'altra, hi ha un condicionant menys proper, però molt fort, que és la popularitat d'un esport i el seu ressò a la societat per motius diversos, des de sèries de televisió de dibuixos animats fins al triomf d'un esportista o d'un equip determinats en una gran competició internacional. El fet que hi hagi equips o esportistes punters a la ciutat també condiciona que els nens i les nenes s'identifiquin amb ells i vulguin practicar el seu esport.

Caldria, doncs, vetllar per posar a l'abast dels nens i les nenes un ampli ventall d'activitats. Com més àmplia sigui l'oferta i més esports coneguin en aquestes categories formatives, més garanties hi haurà d'aconseguir els objectius d'aquest model: formar-los com a persones i com a futurs esportistes. Cal fugir de l'especialització i buscar la diversitat de pràctiques per disposar així d'un ampli bagatge esportiu.

Aquesta necessitat implica acostar nous esports als nens i les nenes i vetllar perquè des de les diferents federacions es col·labori en aquesta tasca. La varietat i la quantitat és positiva sempre que no es descuidi la qualitat; és a dir, que el nivell de formació dels tècnics que imparteixin les sessions als nens i les nenes sigui el correcte i que es garanteixi la continuïtat del programa.

Tanmateix, això té un cost econòmic important. S'ha de fugir de la idea que l'esport escolar, l'esport de base de qualitat, ha de ser una activitat gratuïta. Hi ha, en aquesta línia, un treball profund a fer per conscienciar els pares que l'esport és una inversió com a eina de formació dels seus fills. I, a més, cal "educar" les entitats esportives amb oferta d'activitats perquè facin una política de gestió i no de subvenció, en el sentit que el finançament d'aquesta oferta hauria d'anar a càrrec principalment dels participants. Una situació ideal seria que el cost d'una activitat es cobris en un 50% pels usuaris, en un 30% per subvencions i en el 20% restant per les aportacions de patrocinadors.

Les instal·lacions

Vistes les necessitats expressades anteriorment, val a dir que a la ciutat hi ha una manca important d'instal·lacions esportives adequades. Caldria complementar les necessitats que marca el PIEC amb una visió més subjectiva de quina és la realitat esportiva de Sabadell i adaptar-les. Les instal·lacions existents estan concebudes bàsicament per encabir-hi el model de rendiment o competició. Cal buscar altres models d'activitat atractius que s'allunyin de la competició i dotar la ciutat d'instal·lacions adients per desenvolupar aquestes pràctiques amb els més petits. Aquests equipaments han de garantir uns mínims:

- Hàbits higiènics: totes les instal·lacions han de disposar de servei de dutxes o accés a les dutxes -en el cas de les escoles- que garanteixi els hàbits higiènics dels practicants.
- Ubicació: que es garanteixin un mínim d'instal·lacions esportives a cada districte repartides homogèniament.
- Seguretat: que els materials utilitzats siguin segurs (per exemple, pals de les cistelles de bàsquet amb proteccions...) i que hi hagi un accés ràpid a la farmaciola.
- Sostenibilitat: s'han de construir equipaments que tinguin un manteniment d'ús senzill i econòmic.
- Més presència d'assistència sanitària o serveis de primers auxilis.

El rol a jugar per l'Ajuntament i les entitats en el futur.

L'administració hauria de tenir un paper de suport i de promoció. S'apunten alguns elements en què pot ser de gran utilitat:

- Formació dels monitors: L'administració local ha de posar a l'abast de tothom que es vulgui formar en aquest àmbit cursos i jornades de manera continuada.

- Servei de borsa de treball: caldria facilitar una sortida als monitors/es formats i donar publicitat d'aquest servei per tal de fomentar-ne la utilització.

- Dinamització: l'Ajuntament ha de garantir la presència de dinamitzadors esportius a les jornades d'esport escolar dels dissabtes. Aquests orientaran els monitors de les escoles i s'encarregaran de desenvolupar l'activitat amb la seva ajuda.

- Promoció de nous esports: l'administració ha de buscar fórmules de col·laboració amb les federacions per tal d'introduir nous esports a les escoles.

D'altra banda, l'Ajuntament podria posar-se en contacte amb la Fundació para la Formación Continua FORCEM per tal de fer un conveni de col·laboració per mitjà del qual el personal de clubs i entitats esportives rebés formació gratuïta.

A més, cal tenir present que les entitats que s'acullen a aquests plans de formació reben una subvenció per fer-ho. La relació entre aquest organisme i el món de l'esport no està gens explotada a causa del desconeixement de les seves possibilitats. El Fons Social Europeu de formació també és una opció que caldria conèixer millor. I aquí és on l'administració, fent arribar el màxim d'informació però també oferint tasques d'assessorament i orientació, té un paper primordial.

Per últim, es podria oferir per mitjà de l'Ajuntament un servei a les entitats de compra mancomunada de material esportiu de manera que el resultat fos un abaratiment dels costos.

Conclusions

En resum, la visió que des de la taula del model educatiu-formatiu es té d'aquest subsistema esportiu a Sabadell, i les possibles propostes de millora a realitzar, queda recollida en els següents quatre àmbits:

1.-Les disciplines/la pràctica esportiva

Situació actual:

- L'elecció de la pràctica esportiva es veu molt influenciada pel seu ressò social així com també per la formació esportiva del monitor o persona responsable.

- La manca d'instal·lacions adequades dificulta l'existència d'equips punters que serveixin de referent a nens i joves.

Propostes:

- Cal vetllar per posar a l'abast dels nens i les nenes un ampli ventall d'activitats esportives fugint de l'especialització i buscant la diversitat.
- Cal garantir que aquesta diversitat no vagi en detriment de la qualitat amb especial incidència en el nivell de formació tècnica dels responsables.
- Cal conscienciar els pares que l'esport és una eina d'inversió en la formació integral del nen. Cal que sigui sostenible i de qualitat i, per tant, cal tenir present la participació econòmica en el cost de l'activitat (50% participants, 30% subvencions i 20% patrocinadors).

2.-Les instal·lacions esportives

Situació actual:

- Les instal·lacions actuals estan bàsicament concebudes per al model del rendiment.

Propostes:

- Cal dotar la ciutat d'instal·lacions adients que possibilitin tot tipus de pràctica esportiva, no només la competició.
- En la configuració dels equipaments cal tenir en compte els conceptes higiènics, d'ubicació, de seguretat i de sostenibilitat entre d'altres.

3.-El rol de l'Ajuntament

Propostes:

- Posar a l'abast de tothom que es vulgui formar, cursos i jornades de formació de manera continuada.
- Possibilitar la sortida laboral als monitors/es amb la creació d'una borsa de treball.
- Estructurar un equip de suport que doni assessorament a les escoles i entitats.
- Fer promoció de nous esports, buscant fórmules de col·laboració amb les federacions i/o organismes competents.
- Explorar els organismes existents per possibilitar acords a fi de donar suport formatiu, d'assessorament a les entitats (FORCEM, Fons Social Europeu, etc.) o d'altres iniciatives encaminades a gestionar de forma conjunta altres necessitats de les entitats (material esportiu, assegurances...)

4.-Els recursos humans

Situació actual:

- En aquests moments, hi ha una situació "permesa" per les diferents administracions implicades envers la contractació laboral i les obligacions normatives i fiscals que en deriven que genera inseguretat en el sector.

- Cal que tots els esportistes de la ciutat tinguin constituïda una assegurança.

Propostes:

- Creació d'una estructura d'assessorament específic i de gestió d'assumptes d'interès general per a totes les entitats esportives de la ciutat (legislació esportiva, normativa fiscal, gestió de paquets d'assegurances, ofertes de material a preus més competitius...).

SUBSISTEMA DE L'ESPORT DE RENDIMENT

Només el 18% dels practicants catalans pertanyen a aquest model esportiu. Com ja s'ha explicat en pàgines anteriors, la competició és la característica essencial d'aquest model. Així, l'objectiu principal del rendiment és el resultat, el bon resultat. Finalitat per a la qual es necessita una estructura de club, jerarquitzada i organitzada en els àmbits directiu, tècnic i esportiu.

Objectius de l'esport de rendiment o federat

A mode de reflexió prèvia caldria determinar quin hauria de ser l'objectiu dels clubs i entitats de la ciutat que s'aglutinen a l'entorn de l'esport de rendiment. El més coherent seria que els clubs continuessin la tasca iniciada en l'esport escolar per tal que, treballant d'una forma més específica i amb els recursos adients, s'aconsegueixi obtenir el major nombre d'esportistes possible.

En la mateixa línia, els millors d'aquests esportistes haurien de nodrir les files d'aquells clubs de ciutat que, en el seu esport, estiguin en la categoria més alta.

La tasca, doncs, dels diferents clubs de cada esport hauria de ser la de fer possible l'existència d'una pedrera d'esportistes prou gran com perquè el club més potent de la ciutat de cada esport pogués arribar a l'elit amb esportistes locals. Això faria que aquests clubs necessitessin pressupostos molt inferiors per poder competir a un alt nivell i alhora que treballessin amb esportistes que s'identificarien més fàcilment amb els seus colors. De passada, s'evitaria que els i les esportistes de la ciutat marxessin fora de Sabadell.

Els recursos humans del model del rendiment

L'esportista

El principal problema detectat a Sabadell és la dificultat de captar nous i noves esportistes. L'antic Centre d'Iniciació Tecnicoesportiva (CITE), que la Generalitat tenia a Sabadell, era una de les principals fonts que nodrien d'esportistes entitats com el CNS o la JAS. Aquest centre, que ja ha deixat de funcionar, feia una tasca de captació entre els escolars de Sabadell i els feia un seguit d'estudis antropomètrics i de rendiment que permetien, en funció dels resultats d'aquests estudis, predir els esports on aquests nens i nenes obtindrien un millor rendiment.

Una altra de les fórmules de captació d'esportistes que utilitzen els clubs és la de fer un seguiment de les competicions escolars i cercar els esportistes que més destaquen en la seva modalitat esportiva. Aquesta però topa sovint amb els impediments que les escoles i les AMPAS posen als clubs per accedir als centres.

També s'identifica com un problema per captar nous esportistes, la negativa de molts pares i mares a permetre que els seus fills i filles competeixin durant els caps de setmana, ja que això afecta sensiblement el temps de lleure de la resta de la família.

D'altra banda, hi ha un protagonisme massa gran del futbol, que fa que la majoria de nens es dediquin a aquesta pràctica esportiva sense tenir l'oportunitat de conèixer altres esports. La iniciació esportiva entre els escolars es decanta massa aviat cap a la pràctica d'un sol sport.

Vistes aquestes problemàtiques, es plantegen un seguit de propostes per tal de millorar i potenciar nous esportistes per les diferents entitats i clubs esportius de ciutat:

a) Caldria potenciar la realització de cursets i estades esportives que donin a conèixer als joves de Sabadell la pràctica de diferents esports. Haurien de ser poliesportius i fer-se a l'estiu, que és l'època que els escolars no tenen altres activitats o competicions. Una altra opció seria arribar a acords amb els centres escolars per tal que els clubs puguin mostrar i oferir a tots els alumnes les activitats que desenvolupen i de donar-los d'aquesta manera un ventall més ampli de possibilitats d'escollir quina serà la modalitat esportiva que desitgen practicar.

b) Impulsar la pràctica dels esports minoritaris. Fins als 10 o 11 anys s'hauria de fomentar la iniciació esportiva dels escolars basada en la pràctica de diversos esports i deixar l'especialització esportiva per a més endavant. També es podrien subscriure acords i convenis entre els clubs esportius que practiquen un mateix sport per tal que la tasca de captació i formació dels nous esportistes estigui coordinada.

c) D'altra banda, es fa necessari el foment de la pràctica entre les dones, ja que aquest és un camp encara poc treballat i en el qual és més fàcil obtenir més practicants i també els èxits esportius que cerca l'esport rendiment.

d) Un altra via de captació seria la creació de programes i/o centres de tecnificació on treballin de forma coordinada els clubs de la ciutat, amb l'objectiu de poder adreçar els joves a la pràctica d'un esport, segons les qualitats físiques de cada esportista.

Els directius, gestors i tècnics esportius

En termes generals, en les juntes directives dels clubs la responsabilitat de la gestió recau únicament en 3 o 4 dels seus directius, mentre que bona part dels seus membres no tenen tasques assignades. A més, pel que fa a la captació de recursos econòmics, aquesta situació encara es veu més accentuada. Hi ha pocs directius que tinguin capacitat per anar a cercar recursos econòmics.

És habitual que en molts clubs els pares dels esportistes formin part de la junta directiva i/o de l'equip tècnic. Això acostuma a provocar problemes a l'entitat, ja que sovint es defensen interessos o posicions molt personals.

D'altra banda, els directius no compten normalment amb un equip professional a qui donar les directrius i delegar part de la gestió del club, i acaben assumint les tasques administratives i tècniques que s'han de desenvolupar sense, a vegades, tenir-ne gaires coneixements i, per tant, ho fan de forma precària.

Sembla evident, doncs, que la formació dels que gestionen els clubs no acostuma a ser la més adequada. Els directius sovint assumeixen moltes més responsabilitats de les que els corresponen i poca gent vol ser-ho. Ocupats en la resolució dels problemes del dia a dia, obliden que cal formar un equip de col·laboradors que més endavant els puguin substituir. Les entitats estan mancades de professionals que n'assumeixin la gestió (tècnica i administrativa) i que alliberarien els directius d'algunes d'aquestes tasques.

Davant d'aquesta situació cal captar els futurs directius d'entre els joves que formen part de l'entitat i, per fer-ho, se'ls ha d'anar donant responsabilitats que els motivin i els facin integrar i identificar molt més amb l'estructura del club. Sempre que sigui possible, a més, s'ha de captar aquests futurs directius entre els associats encara en actiu en la pràctica esportiva ja que, quan es desvinculen d'una entitat, després es fa molt difícil recuperar-los per a la gestió o direcció. I en la mesura que sigui possible, els clubs haurien d'evitar que pares o mares d'esportistes en actiu formin part de la junta directiva; s'eliminarien interessos personals.

Paral·lelament, les entitats es troben amb un escàs nivell de formació dels seus tècnics i gestors, per la qual cosa es fa evident potenciar l'organització i la celebració de cursos de formació. D'aquesta manera és més fàcil que membres de l'entitat, en veure que poden obtenir formació, estiguin disposats a assumir responsabilitats de gestió i ajudar l'entitat.

Alhora, la realització de cursos de formació possibilita l'existència d'un col·lectiu de tècnics que podran treballar de forma voluntària, de forma semiprofessional o professional en

qualsevol entitat; facilitaran així que les entitats puguin disposar de persones amb coneixements tècnics que millorin la seva gestió.

I en la línia de millora de la gestió i motivació del personal hi ha fórmules no gaire explotades per tal de dotar les entitats de recursos tecnològics com ara ordinadors, impressores, fax o connexió a Internet (a banda de la compra, hi ha programes de donacions d'equips per part d'institucions o plans d'ajut...).

La renovació a les entitats

No és exclusiva de Sabadell la problemàtica que pateixen les entitats esportives quan alguns dels seus millors esportistes abandonen de sobte la seva activitat i ben aviat es desvinculen del club. Les principals causes d'aquest fet són la falta de motivació i la falta de bons tècnics capaços de motivar i retenir l'esportista en actiu.

Els bons tècnics costen molts diners als clubs, i formar-ne de nous també. Sovint els clubs solament poden pagar pels serveis d'un entrenador que s'ocupa del primer equip, i queda en mans de monitors menys formats el treball amb els equips inferiors. Aquesta situació és molt negativa, ja que els esportistes de base són els qui més necessiten el treball d'un tècnic ben format, que sàpiga educar-los i motivar-los com a part important de la formació de les persones que els clubs pretenen aconseguir.

Per superar aquests entrebancs s'han d'impulsar cursos de formació de nivell mig i alt per reciclar els tècnics actuals o bé propiciar-ne l'aparició de nous. Aquesta tasca hauria de fer-se tant des dels clubs com des de l'administració, amb ajudes econòmiques per als qui demostrin més aptituds i interès per a formar-se.

L'objectiu ha de ser el d'incrementar de forma notable el nombre de tècnics esportius de Sabadell perquè els clubs locals tinguin més possibilitats de captar-los i de poder gaudir dels seus serveis.

També es pot tenir en consideració la disponibilitat d'algunes federacions esportives per organitzar cursos de formació de tècnics esportius i/o aportar l'estructura tècnica necessària.

Un altre tema conflictiu és la relació laboral existent entre tècnics i clubs esportius. Hi ha situacions irregulars que es donen en els clubs per evitar així les despeses que una relació laboral legalitzada comportarien a l'entitat. Sovint ni tan sols els pagaments que setmanalment les entitats fan pels arbitratges estant legalment regulats. És aquesta una situació provocada pel gran desconeixement a les organitzacions de legislació laboral i les obligacions que implica relació laboral amb els seus monitors i entrenadors. En definitiva: la necessitat de la formació en gestió esportiva és urgent, situació que ja ha quedat palesa en altres àmbits.

La regularització de la gestió de les entitats suposaria un increment en les despeses, ja que implicaria, a part dels pagaments d'impostos i de Seguretat Social, la creació d'una estructura de gestió professional, més o menys important en funció del club. Davant d'aquest fet, la majoria de les entitats petites poden eliminar el risc de desaparèixer amb la unificació o agrupació d'unes quantes en una de sola, més gran i forta. Solució que en un principi toparia amb moltes reticències, atesa la idiosincràsia de cada entitat i la negativa d'alguns dels seus dirigents a perdre els trets diferencials propis, però serà una de les opcions a potenciar des dels mateixos clubs i des de les administracions.

Les instal·lacions

S'ha explicat en pàgines anteriors que les pràctiques del model de rendiment es fan majoritàriament a les instal·lacions esportives de titularitat pública. També ha quedat palès que, segons el PIEC, a Sabadell hi ha mancances d'instal·lacions, com són 8 pavellons poliesportius, 6 sales esportives i 3 piscines cobertes.

Partint d'aquesta premissa, es constata que el dèficit de pavellons poliesportius és important i que el nombre d'aquests equipaments a Sabadell caldria incrementar-lo, a curt termini, en 2 o 3.

D'altra banda, una ciutat com Sabadell, amb un important "catàleg" d'esports que es practiquen hauria d'acollir més instal·lacions especialitzades en esports més específics i minoritaris, però on els esportistes de la ciutat han arribat a nivells molt alts i han aconseguit èxits de rang internacional.

I com a complement, cada vegada més es fa necessari disposar d'alguna mena de "residència" per a esportistes que podria acollir esportistes locals vinguts de fora i esportistes que vinguessin a competir a Sabadell.

Altres valors a considerar

Malgrat que l'objectiu de l'esport de competició són els resultats, aquest model també ha de servir per transmetre una sèrie de valors, sobretot pels més joves. La victòria no s'ha d'aconseguir a "qualsevol preu". És per això que s'han de potenciar idees com ara:

- El "joc net".
- L'esport per formar persones abans que esportistes.
- Treballar per guanyar i acceptar la derrota.
- Respectar el rival i acceptar que hi ha millors esportistes que un mateix.
- Aprofundir en el sentiment de pertinença a un club.
- Competitivitat i afany de superació.

Des de la taula de treball s'apunten algunes propostes per reforçar la transmissió i la difusió d'aquests valors:

- Organitzar campanyes educatives, sobretot adreçades a pares, tècnics i directius, fòrums de debat i altres trobades que tractin aquests temes.

- Establir un decàleg de comportament durant la pràctica esportiva a seguir per tots els implicats.

- Incidir en l'esperit de pertinença al club. Un bon clima i un bon funcionament en el si de l'entitat referma els lligams entre esportistes, tècnics i directius. Cal fugir, però, del fet que aquesta fidelitat de l'esportista sigui motivada pels diners. A la llarga provoca problemes econòmics. La motivació ha de venir d'un bon calendari de competició, de l'organització d'activitats i d'altres incentius.

- Des de les entitats s'ha de treballar per al foment dels esperits de superació i de competitivitat, fent-los extensius a la vida quotidiana, als estudis, a la feina i a les relacions personals.

Conclusions

En resum, pel que fa al model del rendiment i de com funciona a Sabadell, es tenen en compte tres àmbits, que són els valors, les instal·lacions i el rol de les institucions públiques:

1.-Valors que representen

Situació actual:

- Quan les persones no s'identifiquen amb l'entitat és quan es produeixen les baixes d'esportistes, tècnics o directius.

- El factor econòmic és una de les causes de deserció d'esportistes i tècnics quan entitats més potents poden pagar aquests agents.

- Els clubs han d'acceptar que els esportistes destacats vulguin millorar en altres entitats de categories superiors, factor que, d'altra banda, possibilita la renovació.

- Massa sovint els valors negatius de la competició desvirtuen la pràctica esportiva i afecten el seu entorn.

Propostes:

- Cal incidir en accions per fidelitzar els esportistes, tècnics, directius i pares amb elements esportius o extraesportius que els facin trobar de gust a l'entitat.

l'esport sabadellenc

- Organitzar, periòdicament, formes de debat, trobades de tots els agents implicats per conscienciar-se i cercar solucions i iniciatives encaminades a reforçar els valors positius de l'esport.
- Incentivar els valors positius de la competitivitat i traslladar-los a la vida quotidiana, mirant de combatre i eliminar els que puguin ser negatius.
- Generar un decàleg on es reflecteixin les normes de comportament a seguir dins la pràctica esportiva.

2.-El rol de l'Ajuntament

Propostes:

- L'Ajuntament hauria de col·laborar en la resolució de les problemàtiques que pateixen les entitats.
- L'administració local ha de facilitar que les entitats gestionin instal·lacions esportives públiques, per contribuir a la seva consolidació social i econòmica.

3.-Les instal·lacions esportives

Situació actual:

- Hi ha una mancança de dotació d'instal·lacions de tipus general i especialitzat.

Propostes:

- Construcció d'equipaments esportius especialitzats, com: petanca, pista d'atletisme per a entrenaments, sala per a tennis de taula, etc.
- Planificar la construcció d'equipaments esportius genèrics, com pavellons, per arribar al nombre òptim, tenint en compte l'equilibri territorial i creant centres focalitzats de serveis esportius que facilitin la gestió.
- Cal reconvertir l'actual Palau Municipal d'Esports.
- Fins que no es disposi dels equipaments coberts necessaris, valorar la possibilitat de cobrir alguna pista poliesportiva.
- Creació d'una residència per a esportistes.
- Les entitats també poden aportar ajut econòmic per possibilitar la construcció o adequació de determinats equipaments.

SUBSISTEMA DE L'ESPORT ESPECTACLE-ELIT

Serveixi com a consideració prèvia que l'àmbit que ocupa l'esport espectacle és l'esport d'elit, de l'esport d'alt nivell amb un vessant "comercial": es paga per veure un espectacle que produeix una plusvàlua de rendiment econòmic encara que aquest sigui posteriorment reinvertit.

Les principals manifestacions d'aquest subsistema sorgeixen del model competitiu, encara que no en exclusivitat. Exemples característics serien els Jocs Olímpics, o la Lliga de Futbol Professional.

El percentatge de practicants d'aquest model és molt baix, i actuen completament com a professionals, fan de la seva activitat esportiva la seva principal font d'ingressos. Conjuntament amb el grup d'esportistes federats representa un 18% dels practicants, però els esportistes professionals en realitat representen un 1% del total de practicants.

Les organitzacions ja no són considerades entitats o clubs, són més aviat empreses, són Societats Anònimes Esportives, regides i gestionades per criteris empresarials i de mercat esportiu. Les instal·lacions representatives d'aquest model són els grans equipaments amb tota classe de serveis per als usuaris i mitjans de comunicació.

Les disciplines esportives de ciutat

Hi ha un plantejament bàsic en aquest punt i no és altre que el de conèixer quins esports a la ciutat formen part d'aquest subsistema. Atenent els protagonistes, les instal·lacions, les organitzacions implicades i els objectius que persegueixen, a Sabadell hom pot trobar el futbol –per potencial i història– i en certa mesura el waterpolo. Cal no oblidar, però, els esdeveniments puntuals que se succeeixen a la ciutat en disciplines tan variades com la natació, el ciclisme, l'automobilisme o l'atletisme, entre d'altres.

Caldria, doncs, centrar la reflexió sobre quines disciplines esportives es podrien potenciar a la ciutat com a esport espectacle. Es tractaria d'una ampliació on caldria considerar les dues formes d'aquesta tipologia d'esport: per un costat l'activitat individual que comporta normalment esdeveniments puntuals o molt acotats en el temps (campionats d'Europa d'atletisme, campionats del món de taekwondo, etc.) i per un altre la col·lectiva o d'equip, amb una duració més llarga, de temporada. En aquesta última, s'hi han d'esmerçar més recursos econòmics.

Amb tot, els dos tipus d'activitats no tenen naturalesa excloent, són perfectament complementàries. S'estima que Sabadell podria ser capaç de sustentar un màxim de tres disciplines d'equip complementant-les amb esdeveniments puntuals i individuals.

El paradigma de l'esport espectacle és el futbol. A Sabadell s'ha de potenciar perquè assoleixi la categoria d'espectacle. A més, per tradició, història i situació actual, les disciplines d'handbol i bàsquet podrien en un futur arribar-hi. Caldria, doncs, trobar estratègies per a poder-ho fer.

L'esport espectacle ha de ser autosuficient, una entitat o SAD que assoleixi aquest àmbit cal que generi els recursos suficients per al seu propi manteniment, alliberant d'aquesta forma compromisos econòmics que podrien derivar-se per potenciar altres disciplines o activitats. D'altra banda, l'esport femení malauradament no té el mateix nivell d'espectacle que el masculí a excepció d'algunes disciplines.

La gestió econòmica de les entitats/empreses

En el concepte de gestió econòmica de l'esport espectacle s'estableixen els següents paràmetres de participació percentual en els pressupostos de les entitats i/o empreses esportives:

Tipus d'Ingrés	%
Patrocinador	10-15
Massa social	40
Publicitat	30
Subvencions	20 *

* s'ha d'entendre com ajut per a infraestructures, no com ajut econòmic directe.

Entre altres valors a afegir, hi ha un factor que juga un paper cabdal, com és la interrelació econòmica entre mitjans de comunicació i organitzacions esportives. Per exemple, està demostrat que els diaris esportius catalans venen menys exemplars els dilluns quan el FC Barcelona ha perdut el diumenge anterior o, d'altra banda, per mitjà dels mitjans de comunicació els clubs poden publicitar i promocionar els seu merchandising, com rellotges, samarretes, ninots, etc. Sembla, per tant, important que aquesta relació interessada sigui al més profitosa per ambdues parts i que funcioni en termes d'equilibri, sense que una part estigui subordinada a l'altra.

Els valors

Quins són els valors que representen les organitzacions esportives de l'anomenat model de l'espectacle? Bàsicament hi ha dos models, que en realitat són dues visions diferents de veure l'esport i la relació amb la societat, que són l'uropeu i l'americà. Aquest últim es basa en la idea de potenciar el concepte negoci de l'activitat, a diferència del corrent europeu, basat en un sentiment de pertinença que promou la relació emocional amb l'equip o l'activitat amb lligams patriòtics, territorials, etc.

Tenint en compte aquesta realitat, és necessari que els equips i les modalitats d'esport espectacle treballin en aquesta línia de creació de sentiments de lligam amb la població, ja que aquesta és l'essència del manteniment de l'activitat, el seu creixement i la seva consolidació.

Tanmateix, i en el sentit apuntat anteriorment de vinculació dels mass-media i l'esport, s'ha de constatar, malauradament, que massa sovint aquests mitjans de comunicació –però no només aquests mitjans, sinó altres protagonistes de l'esport que els utilitzen com a vehicle amplificador dels seus interessos: directius, esportistes, tècnics, polítics...- fan servir en benefici seu aquest sentit de pertinença, per mitjà de manipulacions o exaltacions sensacionalistes.

Un altre dels vessants d'aquest punt, i que en certa manera lliga amb l'anterior, és el valor que ha de representar el comportament dels esportistes i el seu entorn com a model social de comportament. I és que els elements que conformen l'esport espectacle, i sobretot els esportistes com a treballadors dins d'aquest àmbit, haurien d'esdevenir un model social a seguir.

La raó per la qual han de ser un mirall on poder-se veure reflectida –especialment la població més jove- no radica en el fet que són part de l'activitat esportiva, sinó que, com a individus amb projecció pública, estableixen models de comportament ràpidament i fàcilment assimilables, gràcies als mitjans de comunicació, que esdevenen aquí magnífics vehicles de transmissió d'idees i valors.

Nivell de representativitat i imatge de ciutat.

L'espectacle de l'esport, o, millor dit, l'esport com a espectacle, proporciona uns rèdits de divulgació i projecció importants, tant als clubs i als esportistes que protagonitzen l'esdeveniment, com a la ciutat que els acull.

En aquest àmbit, Sabadell pot sentir-se afortunada, ja que en l'àmbit català i estatal, i en menor mesura en el pla internacional, el nom de la ciutat ha estat sinònim durant molts anys d'esport en lletres majúscules. Sabadell conserva encara bona part d'aquest patrimoni i pel futur la consigna sembla clara, i no és altra que aprofitar les potencialitats existents i desenvolupar estratègies per resituar la imatge de la ciutat en el món de l'esport.

Els clubs i les entitats que participen en aquest model esportiu proporcionen, efectivament, una projecció de ciutat important. Però, a més, tenen una altra funció basada en l'oferta de "serveis complementaris" als espectadors, serveis que d'altra banda representen vies d'ingressos alternatius.

Es tracta de serveis que es poden situar a la instal·lació que habitualment és seu de l'equip, com ara botiga de merchandising, restaurant, programes de mà referents al partit o esdeveniment en concret, etc., però també poden ser altres serveis com targetes de crèdit del club, descomptes en comerços als socis, i altres.

Les instal·lacions esportives

Hi ha diferents tipologies d'equipaments dintre d'aquest model, però per les necessitats detectades a Sabadell es proposa la construcció en algun espai de la ciutat d'un equipament

esportiu cobert que tingués un aforament màxim de 5.000 persones, tot i que caldria buscar també la sostenibilitat econòmica de l'equipament amb la utilització per a altres esdeveniments no esportius i que estigués dotat de mitjans tècnics, com ara un sistema de graderies mòbils o provisionals per moments puntuals.

El rol de l'Ajuntament

Respecte al paper que ha de jugar l'Ajuntament en aquest apartat de l'esport espectacle, hauria d'assumir la possibilitat d'un increment pressupostari per donar resposta a diferents plantejaments que s'engloben dins d'aquest àmbit per contribuir al desenvolupament d'activitats puntuals o de temporada en atenció a la projecció pública que aquestes disciplines possibiliten.

Per altra banda, l'administració local ha de dotar la ciutat d'aquells equipaments esportius necessaris per a poder portar a terme aquests tipus d'activitats.

Conclusions

Per concloure el debat sobre aquest model, les propostes d'actuació idònies queden classificades en tres àmbits concrets:

1.-Nivell de representativitat i imatge de ciutat

Situació actual:

- La ciutat de Sabadell, per història i tradició esportiva, va ser un referent esportiu a nivell de l'estat.
- En aquests moments, mitjançant la influència que encara perdura, i també a causa de la implantació a Catalunya i a l'Estat d'algunes entitats, fa que aquesta projecció encara hi sigui.
- En els últims anys l'aposta per realitzar activitats de projecció estatal i internacional ha contribuït a un increment de la representativitat.

Propostes:

- Incidir en la línia que ofereix aquest tipus de model perquè possibilita un nivell de projecció de ciutat molt important.
- Les entitats o organitzacions situades en aquest àmbit han de plantejar-se oferir "serveis complementaris".

2.-El control mèdic i el dopatge

Situació actual:

- En aquests models moltes vegades hi predominen els sobreesforços més enllà del "disseny del cos humà".

Propostes:

- Davant del nivell d'exigència física, s'estableix la necessitat d'ajuda farmacològica, però tenint com a límit la salut de la persona i els diferents reglaments que hi són aplicables.

3.-Les instal·lacions esportives

Situació actual:

- En aquests moments, Sabadell té una manca d'equipaments per donar sortida a les necessitats que planteja aquest model.

Propostes:

- Cal la construcció d'un equipament amb un aforament màxim de 5.000 persones però que a la vegada sigui sostenible.

4.-El rol de l'Ajuntament

Propostes:

- L'Ajuntament hauria d'assumir la possibilitat d'un increment pressupostari per donar resposta als diferents plantejaments que es donen dins d'aquest àmbit.

- L'administració local cal que doti la ciutat dels equipaments esportius necessaris per a dur-hi a terme aquest tipus d'activitat.

SUBSISTEMA DE L'ESPORT RECREATIU-OCI

El subsistema de l'esport recreatiu-oci també es coneix com l'esport per tothom, l'esport-salut, i és el model on cal situar la majoria de practicants de Catalunya (més del 82%). Fent un repàs al que ja s'ha explicat anteriorment, aquest tipus de fer esport presenta pràctiques molt diverses, molt canviants i poc regulades: és l'esport que es practica quan s'assisteix a un centre de fitness o gimnàs, o al medi natural i urbà, tot i que també es pot fer en un club o entitat.

Les instal·lacions esportives més representatives d'aquest model són les grans instal·lacions esportives amb piscina coberta, els gimnasos amb sales de pràctica, sales de musculació i serveis complementaris (sauna, massatges,...). Però el carrer o el rodal són també escenaris adients per poder fer aquest tipus d'esport.

Les activitats esportives

Quins esports es poden practicar a Sabadell? Aquesta pregunta pot semblar innocent, però és més complexa del que sembla. Determinar quantes disciplines poden arribar a fer-se en una ciutat com Sabadell és una feina complexa. Amb tot, la taula de treball del model recreatiu ha fet la següent classificació d'esports que es poden practicar, bé de forma organitzada -per mitjà d'una entitat o per ser una activitat dirigida- o bé de manera no organitzada, és a dir, per iniciativa pròpia.

Com a dada significativa, la majoria d'esports que es fan de manera no organitzada també es poden fer per mitjà d'un club, entitat, gimnasos o escoles.

Esports organitzats

Dintre d'aquests esports, s'ha fet una classificació atenent el tipus d'entitat per mitjà de la qual es fa la pràctica esportiva. Val a dir que depenent de l'entitat, l'esport practicat pot tenir a la vegada un vessant competitiu o educatiu:

- Clubs esportius: aeronàutica, alpinisme, atletisme, bàsquet, billar, bowling, boxa, ciclisme, escacs, espeleologia, esquí, fitness, futbol-sala, gimnàstica rítmica i esportiva, handbol, judo, motociclisme, natació, patinatge, pesca, petanca, submarinisme, taekwondo, tennis, tennis taula, tir, tir amb arc, triatló, voleibol, waterpolo.

- Gimnasos i centres de fitness: aeròbic, badminton, boxa, esgrima, fitness de manteniment, futbol-sala, halterofília, hípica, judo, karate, padel, squash.

- Associacions no esportives: atletisme, bàsquet, fitness, futbol-sala, handbol, judo, karate, petanca.

- Ajuntament: aeròbic, atletisme, bàsquet, futbet, futbol-sala, gimnàstica de manteniment, ioga, karate, patinatge, tennis taula.

- Associacions de pares i mares: aeròbic, atletisme, bàsquet, escacs, gimnàstica de manteniment, handbol, tennis taula, voleibol.

- Empreses concessionàries: aeròbic, badminton, fitness, gimnàstica de manteniment.

Esports no organitzats

Aquesta classificació és molt oberta, en el sentit que hi haurà alguna disciplina esportiva que no quedi recollida aquí i que segurament els ciutadans i ciutadanes practiquin per iniciativa pròpia i pel pur fet de fer esport.

Així, a la ciutat es practica de forma no organitzada atletisme, bàsquet, caminar, ciclisme, ciclisme de muntanya (pel rodal), escacs, excursionisme (pel rodal), futbol-sala, natació, patinatge en línia, petanca, skate, tennis taula, voleibol.

En principi, cal considerar com a positiu el fet que hi hagi un nombre considerable de gent que faci esport simplement pel fet de gaudir de l'esport i dels seus beneficis, sense arribar al sacrifici de la competició.

Tothom que fa esport pel seu compte amb aquest objectiu, doncs, fa esport no organitzat. Tanmateix, el problema d'aquestes pràctiques és la seva heterogeneïtat i el seu escàs coneixement pel que fa al nombre de practicants i al temps de pràctica. Així, es fa difícil poder aplicar polítiques de millora quan no es disposen de dades bàsiques.

Tot i aquests dèficits, però, es poden fer accions sobre els practicants des de diferents vessants. Per exemple, des del camp de la salut, caldria conscienciar la gent que ha de tenir en compte el seu estat físic abans de començar una activitat –i escollir el tipus d'esport d'acord amb la seva condició física. Seria bo editar un manual informatiu o alguna altre element de difusió.

A més, l'esport no organitzat pren els carrers i el rodal, més que una instal·lació concreta, com a escenari habitual. Es fa necessari, per tant, la creació, el manteniment i el foment de l'ús d'instal·lacions, de circuits o d'elements (cistelles, porteries...) a l'aire lliure i permanents a la ciutat. L'exemple paradigmàtic seria el circuit de cros del parc de Catalunya. En aquest mateix sentit es proposa aplicar un sistema que constaria de diferents plans:

- Analitzar les necessitats a cada districte i aprofitar les infraestructures ja existents.
- Crear zones esportives, a zones públiques -a l'estil dels "playgrounds" americans- que disposessin, per exemple, de cistelles de bàsquet, petanca, patinatge o tennis taula. Es tractaria d'iniciatives amb un baix cost econòmic, tan pel que fa a la construcció com al posterior manteniment.
- Crear, ampliar, marcar i mantenir recorreguts per córrer o per fer ciclisme, tant pel nucli urbà com pel rodal o d'altres zones perifèriques susceptibles de poder ser adaptades.
- Caldria estudiar la possibilitat de crear espais per possibilitar la pràctica d'altres esports, com el voleibol, el frontó o el tennis, tot i que això suposaria fer un tancament de la zona, fer el "recinte" pròpiament dit, un manteniment més intensiu i major cost econòmic.
- El paper de l'Ajuntament seria el d'impulsor, creador i dinamitzador de totes aquestes iniciatives. Una vegada creades, aquestes infraestructures podrien aprofitar-se per fer tasques d'educació en l'esport al barri i per acollir altre tipus d'activitat.

Paral·lelament a la creació d'infraestructures que ajudin a millorar el foment de la pràctica esportiva no organitzada, seria necessària la creació de serveis complementaris d'orientació als practicants. Es tractaria de donar orientació mèdica –en forma de campanya informativa, per exemple- sobre com fer esport sense posar en perill la salut, sobre la conveniència de fer-se una revisió abans de començar a fer-lo, donar informació al respecte de com cada tipus d'esports pot provocar uns efectes determinats en la salut, per tal d'ajudar a escollir un o altre, etc.

A la vegada, es podria oferir un servei d'orientació tècnica sobre com fer esport per lliure, sobre l'ús de les instal·lacions i les precaucions a tenir en compte. Per exemple, informar sobre com utilitzar un rocòdrom; quin material cal portar i quins perills hi pot haver; fer panells amb explicació d'exercicis en determinats punts d'un recorregut; o indicar les fonts d'aigua que hi ha al llarg d'un circuit.

Les organitzacions esportives

Les organitzacions esportives que representen aquest model són els centres de fitness i els gimnasos, entitats mercantils amb ànim de lucre. Tanmateix, hi ha molts clubs esportius i entitats que ofereixen programes d'activitats esportives de lleure. Pel que fa a aquestes organitzacions, la situació és similar a l'analitzada en l'àmbit educatiu-formatiu.

La seva estructura organitzativa ha de donar encara un pas important cap a la professionalització. En aquestes entitats encara es combina el treball voluntari amb el professional. Això pot repercutir en la qualitat del servei i del propi funcionament de l'organització. La qualificació professional milloraria l'estructura en tots els camps: la gestió econòmica, l'activitat esportiva, l'àmbit legal i fiscal, etc.

L'escassa professionalització va acompanyada de l'escassetat de recursos econòmics. Les fonts d'ingressos d'aquests clubs esportius es centren en les quotes del soci, el patrocini, els activitats esportives i la publicitat.

Pel que fa a les quotes i al cost de les activitats econòmiques sembla evident que es tracta de preus molt per sota del seu valor. Cal conscienciar els dirigents d'aquests clubs i, sobretot, els socis i sòcies i els usuaris i usuàries que unes quotes més altes milloraran la qualitat del servei que rebran per part de l'entitat i que pagar més per unes activitats reverteix en la seva qualitat, perquè es podrà disposar de millors instal·lacions, personal tècnic professional, material adequat, etc.

D'altra banda, el patrocini i la publicitat –així com també la recerca de subvencions– són recursos poc explotats i que caldria activar, així com la recerca d'altres fonts d'ingrés (avantatges fiscals, convenis amb l'empresa privada i amb l'administració...)

Les instal·lacions esportives

A l'hora d'afrontar l'anàlisi d'aquest apartat s'ha de partir de la base que a Sabadell les pràctiques del model de rendiment fan servir principalment les instal·lacions esportives públiques. Per contra, la demanda de pràctica esportiva és principalment recreativa.

És per això que, per aquest nivell, s'utilitza en major grau l'oferta privada. Cal afegir, a més, que en aquesta oferta d'equipaments hi ha insuficiència d'espais, tant coberts com a l'aire lliure, segons les necessitats que per població descriu el Pla Director d'Instal·lacions Esportives de Catalunya (PIEC).

És evident, doncs, la mancança en l'oferta pública d'instal·lacions adequades per a l'esport-salut. Es fa necessari pensar en la creació d'un mapa esportiu de la ciutat, on quedin identificades totes les instal·lacions per veure què és el que manca i com es poden rendibilitzar els espais aptes per fer esport que ja estan construïts.

D'altra banda, es podrien portar a terme algunes iniciatives per tal de superar els dèficits actuals:

- Hi hauria d'haver instal·lacions polivalents fixes als barris. S'han de veure totes les utilitats que pot tenir una instal·lació per poder rendibilitzar al màxim la seva utilització.

- Hi ha molta gent que no coneix les possibilitats que li ofereixen les instal·lacions del seu barri. En aquest sentit seria bo fer un fulletó per informar-ne.

- Que les entitats no monopolitzin les instal·lacions si no les utilitzen al 100%, per tal de donar facilitats a la gent del barri per accedir a les instal·lacions quan aquestes estan sense ocupació.

- A les instal·lacions públiques és important que les entitats activin i fomentin l'activitat física però l'Ajuntament ha d'estar darrera per gestionar aquestes instal·lacions ja que, altrament, les entitats prioritzen l'ús per als seus socis tot i tractar-se d'una instal·lació municipal.

- Hi ha una mancança d'equipaments de barri i espais esportius al carrer per fer esport (per exemple, cistelles de bàsquet, pistes de frontó, etc.), com ja s'ha explicat anteriorment quan s'ha parlat de l'esport no organitzat.

- Davant d'aquestes propostes s'ha de tenir en compte que hi ha d'haver un manteniment d'aquestes instal·lacions i espais esportius així com també una conscienciació de la població perquè les respecti (campanya de conscienciació per pares i fills).

- El cost econòmic: s'ha de tenir en compte que el seu manteniment, el consum de subministraments i els recursos humans necessaris per al seu funcionament tenen un cost important. Per poder utilitzar les instal·lacions públiques estaria bé pagar una quota mínima sense un cost elevat. Així, encara que no es cobris la despesa, la reduiria i, a més, la gent respectaria més les instal·lacions. També s'hauria de considerar la gent que no té els mitjans per pagar aquesta quota i becar-la amb un preu especial (per exemple els jubilats).

Conclusions

A mode de resum, la visió de la situació actual d'aquest subsistema esportiu -i les possibles accions a dur a terme en el futur- queda englobada en les següents tres àrees, que són les pràctiques, les instal·lacions i el paper que ha de jugar l'administració local.

1.-Les disciplines/la pràctica

Situació actual:

- En aquests moments manquen tant recursos econòmics com tècnics amb formació.

Propostes:

- Incrementar la participació econòmica dels associats, de les administracions i de les federacions d'esport per a tothom.
- Incrementar la participació del voluntariat qualificat.
- Difondre la importància de l'esport per a tothom.
- Les activitats han de tenir en compte el concepte qualitat amb bons tècnics, bones instal·lacions, material adequat i buscar l'autofinançament.
- Seria important la conscienciació que són necessaris els controls mèdics abans de l'inici de l'activitat esportiva, també de forma periòdica. Sobretot als practicants que fan esport no organitzat.
- Oferir serveis complementaris, com: orientació mèdica i orientació tècnica.

2.-El rol de l'Ajuntament

Propostes:

- Tutela i suport a les entitats i persones que fan l'esport per lliure.
- Crear estructures que permetin fer l'esport a l'aire lliure (circuit, camins, etc.).
- Manteniment de les instal·lacions esportives conjuntament amb altres entitats de la ciutat.

3.-Les instal·lacions esportives

Situació actual:

- Hi ha un desconeixement de les possibilitats que ofereixen les instal·lacions.
- Hi ha una manca d'instal·lacions de barri i espais esportius al carrer.
- Els costos de manteniment de les instal·lacions són importants.
- Manca conscienciació dels usuaris envers el seu manteniment.

Propostes:

- Dotació d'instal·lacions polivalents als barris per rendibilitzar al màxim la seva utilització.
- Generar una guia d'instal·lacions amb la descripció dels serveis que ofereixen.
- Cal que l'Ajuntament faci un seguiment dels equipaments públics de gestió indirecta perquè responguin realment a l'interès comú.
- En la utilització de les instal·lacions públiques cal que els usuaris aportin una part del cost econòmic que suposa el seu manteniment, establint preus especials o beques per als que no ho puguin assumir.

Política esportiva: línies relacionals

Aquestes línies relacionals consisteixen en deu àmbits, deu punts en comú entre els diferents subsistemes esportius i que van sorgir durant l'anàlisi de cada una de les taules de treball. Per a l'estudi i el debat d'aquests punts el Consell Municipal de l'Esport va constituir dues taules de treball, que es van repartir l'anàlisi d'aquestes línies.

Aquestes línies són: la formació; la relació entre clubs i escoles; la influència de l'entorn; la difusió dels valors; el control sanitari; professionalització de les entitats; la normativa legal; les relacions entre models esportius i entitats; la gestió econòmica i, finalment, el rol de l'Ajuntament.

Hi ha un altre aspecte en comú als quatre subsistemes esportius, com és l'estudi de les instal·lacions, però, donada la seva magnitud i la complexitat s'ha tractat a part. El CME va crear una taula de treball específica per a l'anàlisi de la situació de les instal·lacions a Sabadell, la detecció de mancances i la distribució al territori de possibles nous equipaments.

LA FORMACIÓ

Dels directius, del personal gestor i del personal tècnic esportiu

Actualment hi ha una situació marcada per la dificultat que tenen les entitats esportives a l'hora de trobar directius. El directiu a l'entitat sovint es troba sol i ha de fer moltes tasques que no li corresponen. Es parla del directiu vocacional (el que treballa per a l'entitat) i el directiu interessat (el que busca treure'n profit personal). El perfil actual del directiu és una

persona adulta i vocacional. La solució és professionalitzar les entitats esportives perquè els joves que hi estiguin vinculats comencin a ocupar càrrecs de responsabilitat. Sobretot a les entitats petites, que tenen més dificultats per fer aquest canvi.

La formació del directiu és un punt fonamental que ha de ser garantit des de l'administració. L'Ajuntament ha de posar a l'abast cursos de formació per a directius d'entitats esportives, on els continguts fiscals i legals apareguin com a punts fonamentals, ja que són els que més es desconeixen.

Dels pares

El primer problema que emergeix si es planteja donar una orientació esportiva als pares i mares, és que aquests s'hi interessin. Per il·lustrar aquesta situació, serveixi l'actitud dels pares cap a una altra activitat extraescolar, com ara el teatre, i fins i tot les mesures que els seus responsables prenen a l'hora de demanar compromís als pares. Seria bo iniciar un treball d'informació i compromís amb els pares dels nens, nenes i joves esportistes. S'ha de fer entendre que l'esport té molt valor en la formació integral del nen i que els pares amb el seu comportament poden incidir de manera determinant en l'assoliment d'aquest objectiu formatiu.

El segon problema fa referència a l'actitud dels progenitors quan s'impliquen en l'esport dels seus fills: sovint els pares pensen que en saben més que el monitor, l'entrenador o l'àrbitre en matèria esportiva i això perjudica la tasca que fan. Aquest problema es veu agreujat en esports com el futbol, on es poden arribar a viure situacions violentes.

La formació als pares és clau perquè el sistema funcioni bé i tothom pugui desenvolupar la seva tasca sense pressions. Al cap i a la fi, tots els agents implicats en l'esport haurien de gaudir d'una "formació humana", sota un esperit de "joc net". En aquest cas, es podria preparar un decàleg de comportament per poder ser distribuït, amb la col·laboració municipal, per totes les escoles i entitats esportives de Sabadell.

RELACIÓ ENTRE ESCOLES I CLUBS

Dins de l'estudi de cada model esportiu ha quedat clar quin és l'objectiu de cadascuna de les entitats. Pel que fa a la relació entre els centres docents i els clubs, a l'escola l'objectiu és formar, al club l'objectiu és més competitiu; es busca el resultat. És a dir, a l'escola es donen els elements de fonament esportiu que posteriorment es desenvoluparan a les diferents competicions esportives.

És a l'escola on s'ha de detectar l'esport més adient per a cadascú i orientar pares i fills. A la vegada, també podria actuar com a "pedrera", el que implica que els clubs haurien

d'aportar suport tècnic i assessorament als responsables extraescolars en aspectes concrets de cada esport. És així que s'ha de treballar per trobar punts de col·laboració.

L'escola, tanmateix, no pot estar únicament i exclusivament a disposició del club, perquè les seves tasques passen per donar una formació esportiva a tots els nens i nenes i vetllar per la seva educació. Es correria el perill de passar d'un esport formatiu a un model del rendiment a unes edats massa curtes i poc preparades per a rebre la pressió per l'assoliment de resultats.

Per tant, tot i que s'ha de defensar qualsevol iniciativa de col·laboració entre escoles i clubs, aquesta relació ha de ser concebuda des del punt de vista del practicant, vetllant en tot moment pels seus interessos i respectant els objectius formatius de l'esport.

LA INFLUÈNCIA DE L'ENTORN

Comportament dels pares

Sovint els pares –sigui per frustració, sigui per afeccions personals- no tenen en compte les preferències dels seus fills i filles a l'hora de triar un esport. A més, encara hi ha molts tabús sexistes que encasellen determinats esports com a masculins o femenins respectivament (per exemple, el patinatge artístic).

Aquesta actitud és errònia, ja que si el nen o la nena coneix més esports, podrà triar amb més garanties d'encert. Però, a més, fent l'esport que li agradi, en gaudirà més i això redundarà en una formació òptima.

Moltes vegades són els pares els qui imposen als fills la pràctica d'un esport determinat per frustració pròpia. I com ja s'ha apuntat anteriorment, el seu comportament al terreny de joc no és un exemple pels seus fills i filles, perquè aquests sovint no respecten ni l'àrbitre ni el contrari ni moltes vegades l'entrenador.

Tots els implicats han de fer un esforç important per fer entendre als pares –per mitjà, per exemple, de xerrades sobre els valors de l'esport o en les reunions de pares sobre esport extraescolar- que guanyar no és només arribar el primer o aconseguir més punts, guanyar també és respectar els valors de l'esport.

En aquest tema s'ha d'incidir i treballar en el binomi formació-informació; conèixer l'esport que practica el seu fill o filla, però sobretot conèixer la normativa interna de l'escola o entitat, les persones i els valors que representen. No és tan important que els pares coneguin el reglament de l'esport com que coneguin la normativa de comportament de l'entitat i els objectius que persegueix l'activitat dels seus fills i filles.

Condicionants socials...el mirall de l'esport espectacle

La taula del model educatiu-formatiu va fixar una classificació dels diferents condicionants que envolten el practicant i la seva incidència en funció de l'edat. Pares, amics i societat i mass-media, en aquest ordre. Centrant el debat en el tercer condicionant, la societat i els mitjans, val a dir que els mitjans de comunicació fan famosos esportistes que més tard seran imitats pels més petits. Sovint la seva qualitat esportiva no es correspon amb el seu nivell de formació humana i això fa que no sempre siguin un bon exemple a imitar. Però als mitjans els interessa fomentar determinades conductes polèmiques perquè això suposa més audiència.

Campanyes i iniciatives d'actuacions concretes

En resum i tenint en compte els elements i les situacions explicades anteriorment, es fa necessari emprendre accions publicitàries i informatives que identifiquessin la nostra ciutat com a promotora del bon comportament al terreny de joc. És necessari que s'identifiqui de forma clara i entenedora la conducta esportiva que han de seguir els pares. Per exemple, es podria cercar un eslògan, editar cartells, falques publicitàries a la ràdio, anuncis a la premsa...

En aquest punt cal recordar una iniciativa de l'Ajuntament de Barcelona que sota l'eslògan "Quan els teus fills estan en joc, compta fins a tres i ..." adreça als pares amb fills i filles que participen en activitats esportives un seguit de recomanacions. Seguint aquest esperit es podria dissenyar una campanya similar per difondre a Sabadell.

LA DIFUSIÓ DELS VALORS

Identificació dels valors intrínsecs de l'esport...el fair play

Al voltant d'aquest punt és important recordar les aportacions fetes per la taula del model de rendiment i que es resumeixen així:

- Massa sovint els valors negatius de la competició desvirtuen la pràctica esportiva i afecten el seu entorn.

- És necessari organitzar periòdicament formes de debat, trobades de tots els agents implicats per conscienciar-se i cercar solucions i iniciatives encaminades a reforçar els valors positius de l'esport.

- Cal incentivar els valors positius de la competitivitat i traslladar-los a la vida quotidiana mirant de combatre i eliminar els que puguin ser negatius.

- Generar un decàleg on es reflecteixin les normes de comportament a seguir dins la pràctica esportiva.

D'altra banda, hi ha documents com ara la Carta de drets del nen en l'esport, la Carta del panathleta i la Carta del fair play, totes tres procedents de l'entitat internacional Panathlon, i que poden servir de referència per treballar els valors de l'esport. D'altra banda, caldrà, en aquest àmbit, tenir molt present les reflexions i consideracions que puguin sorgir dels diferents actes i simposis que s'organitzaran l'any 2004, designat com a Any Europeu de l'Educació en l'Esport.

Propostes de difusió

Un exemple de campanya informativa i formativa és Compta fins a tres, de la Diputació de Barcelona i que està adreçada als pares, mares i entrenadors de tots els participants dels programes esportius comarcals. Com a complement a l'esmentada campanya es podrien organitzar altres accions, com xerrades d'esportistes i dirigents esportius reconeguts per tal de donar més ressò.

D'altra banda, la celebració de la Festa de l'Esport Sabadellenc, acte de gran prestigi dins el món esportiu local, podria aprofitar-se com a tribuna des d'on es podrien llançar missatges de fair play per part d'esportistes locals de relleu.

EL CONTROL SANITARI

Recomanacions

Pel que fa al tema sanitari, aquest àmbit ja va ser objecte d'estudi a les taules del rendiment i de l'esport espectacle. Les recomanacions que cal fer sobre aquest tema, d'important significació i transcendència en l'opinió pública, es resumeixen en:

- Davant el nivell d'exigència física que es viu a l'esport d'elit, s'estableix la necessitat d'ajuda farmacològica, però tenint com a límit la salut de la persona i, a més, respectant les normes establertes en els diferents reglaments que hi ha sobre aquesta matèria.

- Seria important la conscienciació, en l'àmbit del que es coneix com a esport salut o recreatiu, que són necessaris els controls mèdics abans de l'inici de l'activitat esportiva, també de forma periòdica. Sobretot als practicants que fan esport de forma no organitzada.

LA PROFESSIONALITZACIÓ

Des de diferents punts de vista ha sorgit el tema de la necessitat que la professionalització vagi guanyant terreny dins de les entitats. A més, aquesta procés afecta de manera diferent les entitats segons el model esportiu.

En el cas de les associacions de pares i mares i de les entitats que promouen l'esport de base, la manca patent i clara d'estructures professionals condiona d'una forma determinant el tipus i la qualitat de la pràctica esportiva que es porta a terme (predomini del futbol, escassa o nul·la formació dels directius i tècnics esportius que hi intervenen, etc.)

Per donar solució a la situació es podria crear un centre gestor que, dotat dels recursos humans i materials necessaris, hauria de donar suport i assessorament administratiu, legal i tècnic a les Ampas i les entitats. Al mateix temps, aquest òrgan podria marcar les activitats més adients a desenvolupar, en funció de les instal·lacions i necessitats de cada zona, tenint com a objectiu principal la implantació d'activitats esportives diversificades i dirigides per tècnics correctament formats.

D'altra banda, pel que fa a les organitzacions que actuen en els àmbits de l'esport federat i de rendiment, aquest mateix Centre Gestor podria, després d'una anàlisi de la realitat de cada club, donar suport i assessorar aquestes entitats per tal de millorar-ne la gestió i facilitar l'aplicació de la legalitat vigent en el camp de les contractacions i de la tributació.

Per acabar, la situació de les grans entitats que es mouen en l'àmbit del model d'esport espectacle a Sabadell és que, atesa la necessitat que aquestes tenen de comptar amb una estructura professional per poder treballar, actualment i en termes generals disposen ja d'aquests recursos; les que no en disposen encara, s'estan plantejant seriosament tenir-ne.

La creació d'un Centre Gestor que ajudi i, per tant, millori la gestió i l'administració de les entitats de Sabadell que estan vinculades al món de l'esport hauria de ser a càrrec d'un organisme o entitat amb el potencial suficient. En aquest sentit, caldria comptar amb la possibilitat de crear un organisme o fundació que l'acollís, ateses les facilitats de gestió i beneficis fiscals de què gaudeixen aquest tipus d'entitats. D'aquesta manera, es rendibilitzarien millor els recursos que s'hi destinessin.

LA NORMATIVA LEGAL

Com a conseqüència, en part, del baix nivell de professionalització abans esmentat, actualment un percentatge molt alt dels responsables de les entitats desconeixen quina és la normativa legal que afecta la gestió de les entitats.

Pel que fa als mecanismes que poden ajudar les entitats a conèixer i aplicar l'esmentada

normativa, la creació del Centre Gestor seria la millor de les eines amb què podrien comptar les entitats. En aquest sentit, el Centre Gestor no s'hauria de limitar a ser un punt d'informació i de recepció de problemàtiques, sinó que hauria d'adreçar-se a totes les entitats i dirigir el procés de "legalització" de la gestió esportiva que aquestes estan duent a terme.

L'objectiu que s'ha de plantejar la ciutat de Sabadell ha de ser que totes les entitats estiguin ben estructurades i els seus directius i tècnics suficientment formats com per gestionar correctament les seves entitats. Tanmateix, atès que aconseguir-ho suposa destinar molt de temps i recursos, la creació de l'esmentat centre que assessorï i doni suport a totes les entitats seria, a curt termini, més efectiu que pretendre formar els directius i tècnics de totes les entitats de ciutat.

LES RELACIONS ENTRE LES ENTITATS D'UN MATEIX MODEL ESPORTIU O ENTRE LES QUE PERTANYEN A DIFERENTS MODELS ESPORTIUS

Hi ha exemples -amb èxit- de col·laboracions que permeten que una entitat o col·lectiu d'esportistes puguin gaudir d'instal·lacions i/o tècnics de qualitat, cosa que incrementa el nivell de la pràctica esportiva que realitzen. Per tant, és aquesta una línia de col·laboració a potenciar, tant per part de les grans entitats de la ciutat com de les empreses de serveis esportius (gimnasos...), de cara a facilitar l'accés a les Ampas, clubs petits, esportistes individuals etc.

Aquesta tasca d'interrelacionar les entitats, les empreses i els esportistes de Sabadell hauria d'estar encapçalada per l'Ajuntament i alhora es podria, en bona part, articular a través del Centre Gestor que cal crear.

En la mateixa línia, seria de gran utilitat fer una campanya que, sota el lema "Sabadell, tots els nens i nenes fan pràctica esportiva" es promocionés a la nostra ciutat un esport de base d'alta qualitat. Això seria possible en funció de les instal·lacions, escoles i clubs de cada districte, oferint la possibilitat als nens i nenes d'entre 6 i 10 ó 12 anys d'accedir a una pràctica poliesportiva dirigida per monitors ben qualificats. Posteriorment, s'encaminaria a activitats més específiques en funció de les seves qualitats físiques i preferències, les quals es coneixerien mitjançant una enquesta/test que es faria a tota la població infantil de Sabadell.

LA GESTIÓ ECONÒMICA I LA CAPTACIÓ DE RECURSOS

En el marc de la situació actual dels clubs esportius un dels principals problemes que pateixen és el de la manca de recursos econòmics. Això no vol dir que no hi hagi diferents opcions i vies per tal d'obtenir diners per a la seva gestió.

Subvencions

Els clubs han d'aprofitar les subvencions que les administracions (Ajuntament i Generalitat) posen a l'abast de les entitats però, alhora, han de ser molt conscients que aquestes representaran una part poc important de la seva font d'ingressos, ja que la disponibilitat econòmica de les administracions és, ara per ara, molt limitada.

Patrocini

Aquesta és una via per obtenir recursos que es diferencia en dos tipus:

1. Les grans empreses. Acostumen a tenir dues línies de patrocini. La primera i més important quant a recursos que hi destinen és la del patrocini de l'esport d'elit i, per tant, de clubs grans que participen en l'alta competició. La segona, amb menys recursos i escassa rendibilitat comercial, és la dels petits ajuts a clubs i entitats de ciutat.

2. Els petits comerciants. Col·laboren amb les entitats i/o activitats del barri atorgant quantitats petites de diners. Aquests patrocinadors col·laboren més per l'amistat que els uneix als peticionaris que pel rendiment publicitari que en poden treure.

La gran majoria de clubs de la ciutat només poden accedir a la segona de les línies de patrocini que ofereixen les grans empreses. Tot i això, a Sabadell s'ha creat la Fundació de l'Esport Sabadellenc, en què participen els principals noms del món empresarial de la ciutat i que és una possible font d'ingressos per a les entitats i esportistes de Sabadell.

La Fundació és una bona opció per aconseguir recursos si les empreses que hi participen en el futur destinen ajuts al marge dels que ara concedeixen als clubs i petites entitats de ciutat com a col·laboració en les seves activitats.

Pel que fa a les aportacions dels petits comerciants, es tracta d'ingressos importants per a les entitats, encara que petits. S'hauria d'evitar, però, que l'excés de demandes que reben puguin "cremar-los" i deixin de col·laborar. Per això cal cercar contraprestacions que facin, per aquests comerciants, més atractiu el fet de col·laborar (carnets VIP, invitacions a les competicions, gratuïtats en els serveis esportius que es donin etc..).

Altres fonts

Una via interessant i poc explotada és la negociació amb els proveïdors de material esportiu, principalment de roba esportiva, o d'altres elements que utilitzin els esportistes en el marc o fora de la seva activitat, com ara les assegurances.

Ja hi ha alguna experiència positiva amb algun club de la ciutat, que està tenint col·laboracions amb un seguit de proveïdors, de materials i serveis pel seu club, amb els quals ha arribat al compromís que els seus associats compraran exclusivament els seus serveis a canvi d'una important col·laboració econòmica.

Aquesta línia, que és més interessant per als clubs que tenen un gran nombre d'associats, també pot ser vàlida per les petites entitats, si aquestes s'agrupen i per tant poden oferir a les empreses un volum gran de possibles clients.

EL ROL DE L'AJUNTAMENT

L'Ajuntament ha de tenir, dins del marc de la promoció de la pràctica esportiva a Sabadell, un seguit de funcions que es caracteritzen principalment perquè són accions d'impuls, promoció i d'informació. En resum, són les següents:

- Incentivar l'entesa, mitjançant mecanismes de relació entre les entitats esportives de la ciutat, per tal de potenciar la recerca de solucions a les problemàtiques comunes que les afecten (obtenció de recursos, consolidació de l'entitat, etc.).

- Promoure la creació dels òrgans necessaris perquè les entitats puguin millorar la formació dels seus directius i tècnics, la contractació de personal i la seva gestió general.

- Facilitar que les entitats gestionin espais i serveis municipals, per tal que puguin consolidar-se i obtenir recursos per a la seva gestió.

- Crear instruments (guia de les entitats i serveis esportius de Sabadell) que facilitin l'accés dels ciutadans a la pràctica esportiva.

- Fomentar l'esport de base a través de campanyes que es fonamentin en pràctiques poliesportives i diversificades, que no portin a l'esportista a una especialització prematura.

- Copsar la realitat esportiva de la ciutat mitjançant enquestes adreçades als ciutadans de Sabadell, que permetin saber quins són els interessos esportius de la població i quines polítiques cal portar a terme per poder-los satisfer.

- Potenciar l'esport entre els grups de població que menys en practiquen.

- Impulsar la pràctica dels esports minoritaris.

- Fomentar que, en la mesura que sigui possible, entitats, clubs i institucions treballin per incorporar i tenir en consideració el col·lectiu de les persones amb disminucions en els seus programes d'activitats. De la mateixa manera, l'administració hauria de vetllar per l'adaptabilitat de les instal·lacions de què es disposen –per detectar i suprimir les barreres que s'hi puguin trobar- així com tenir en compte l'accessibilitat per aquestes persones en els futurs equipaments a construir, fent prevaler aquest aspecte en el seu disseny per sobre d'altres elements arquitectònics.

- Aprofitar les potencialitats de l'esport com a element integrador social de persones d'altres cultures i d'altres col·lectius amb dificultats d'integració.

CONCLUSIONS

Vista l'anàlisi efectuada per les taules de treball dels punts o línies relacionals, s'ha fet un recull de les propostes d'actuació sobre cada un dels punts, que són els següents:

1. LA FORMACIÓ

- Per tal de vetllar per la formació de tots els col·lectius del món de l'esport, es proposa la creació d'un Centre Gestor d'Assessorament i Formació per a entitat esportives.

Dels directius

- Cal vetllar per posar a l'abast dels directius d'entitats esportives cursos de formació amplis i de caire genèric.

Del personal gestor

- L'oferta de cursos per a aquest col·lectiu ha de ser més específica i preveure temes legals i fiscals.

Del personal tècnic esportiu

- L'administració o un organisme competent ha de posar a l'abast de monitors i entrenadors una oferta de cursos continuada i variada.

- A les escoles cal buscar fórmules per aconseguir la implicació del professor/a d'Educació Física (EF) en l'assessorament als monitors extraescolars. Aquest vincle entre l'horari lectiu i l'extraescolar es podria fer realitat deslliurant dues hores a la setmana al professor d'EF.

Dels pares

- Es proposa promoure iniciatives de formació-informació de comportament adreçades als pares (campanyes tipus compta fins a tres...).

- Elaboració d'un decàleg per part de l'Ajuntament sobre joc net i posterior difusió a totes les escoles i entitats esportives de ciutat per tal que aquestes els facin arribar als pares dels seus esportistes.

2. RELACIÓ ENTRE ESCOLES I CLUBS

- Cal treballar per trobar acords de col·laboració entre escoles i clubs amb l'objectiu de garantir un ampli ventall esportiu d'opcions a tots els nens i nenes.

- Les escoles haurien d'orientar els nens, nenes i pares en matèria esportiva aconsellant quina és la pràctica esportiva més adient per a cada cas (esports individuals o d'associació...).

- Els clubs haurien de col·laborar amb les escoles aportant tècnics i assessorant els responsables extraescolars en aspectes concrets de cada esport.

3. LA INFLUÈNCIA DE L'ENTORN

Comportament dels pares

- Les entitats haurien de donar als pares un seguit d'informació com ara estatuts, reglaments esportius, normativa de funcionament...i fer obligatòria l'assistència a una reunió en què s'expliqui quin és el comportament que se'ls demanarà durant els entrenaments i partits (espectadors respectuosos).

- Confecció d'un decàleg de missatges clars i concisos perquè els pares coneguin i respectin els valors de l'escola o entitat.

- Fer participar els membres del Consell Municipal de l'Esport en xerrades a les escoles i entitats, per tal de fer més efectiu l'impacte d'aquesta publicació.

Campanyes i iniciatives d'actuacions concretes

- Llançament d'una campanya que identifiqués Sabadell com a ciutat promotora del bon comportament al terreny de joc.

- Elecció d'un eslògan, edició de cartells, falques a la ràdio, anuncis en premsa...

4. LA DIFUSIÓ DELS VALORS

Identificació dels valors intrínsecs de l'esport...el fair play

- És necessari organitzar periòdicament formes de debat, trobades de tots els agents implicats per conscienciar-se i cercar solucions i iniciatives encaminades a reforçar els valors positius de l'esport.

- Cal incentivar els valors positius de la competitivitat i traslladar-los a la vida quotidiana mirant de combatre i eliminar els que puguin ser negatius.

- Generar un decàleg en què es reflecteixin les normes de comportament a seguir dins la pràctica esportiva.

Propostes de difusió

- Xerrades d'esportistes i dirigents esportius reconeguts a les escoles i entitats per tal de donar ressò a la campanya.

- Difusió de missatges de fair play per part d'esportistes de relleu durant la Festa de l'Esport Sabadellenc.

- Lliurament d'un decàleg de fair play o joc net a tots els esportistes de Sabadell.

5. EL CONTROL SANITARI

Recomanacions

- Campanya de conscienciació de pautes a seguir a l'hora de fer activitat física.
- Pel que fa a l'esport d'elit, és gairebé ineludible el complement mèdic però sempre respectant les normes i reglaments elaborats pels organismes competents. Es proposa recomanar als esportistes, per mitjà de campanyes informatives, el compliment i el seguiment de les normes establertes.
- Seria important la conscienciació, en l'àmbit del que es coneix com a esport salut o recreatiu, que són necessaris els controls mèdics abans de l'inici de l'activitat esportiva, també de forma periòdica. Sobretot per als practicants que fan esport no organitzat.

6. L'ESTRUCTURACIÓ I LA PROFESSIONALITZACIÓ DE LES ENTITATS

- Creació d'un Centre Gestor/Assessor que, emparat en el marc d'una fundació, doni suport administratiu i tècnic a les entitats de la ciutat per tal de facilitar la seva gestió i suplir, temporalment, la manca de formació dels seus tècnics i directius.
- Potenciar l'organització de cursos de formació dels agents esportius així com també fomentar la participació de les entitats de ciutat.

7. ANÀLISI DE LA NORMATIVA LEGAL

- Dotar el Centre Gestor/Assessor dels recursos necessaris perquè pugui donar suport legal a les entitats de la ciutat, per tal de facilitar l'aplicació de la legalitat vigent en el camp de les contractacions, assegurances i dels impostos.

8. LES RELACIONS ENTRE ELS DIFERENTS MODELS ESPORTIUS I LES ENTITATS I PERSONES QUE ELS COMPONEN

- Cal potenciar la creació de mecanismes de relació entre les entitats de tot tipus per tal de possibilitar vies d'entesa i de col·laboració entre elles.
- Endegar una campanya en què hi participin totes les entitats de la ciutat i que, sota el lema " Sabadell, tots els nens i nenes fan pràctica esportiva", faci promoció d'un esport de base d'alta qualitat mitjançant pràctiques poliesportives i diversificades, que no portin l'esportista a una especialització prematura.
- Realitzar una enquesta/test entre tota la població infantil de Sabadell que permeti conèixer tant les preferències com les qualitats físiques dels nens i les nenes d'entre 6 i 12 anys, per tal d'encaminar-los a les pràctiques físiques que els siguin més adients.

- Potenciar l'esport, amb especial atenció als esports minoritaris, entre els grups de població que menys en practiquen.

9. LA GESTIÓ ECONÒMICA I LA CAPTACIÓ DE RECURSOS

- Aprofitar al màxim les subvencions que les administracions concedeixen però sense fer-ne la principal font d'ingressos.

- Reclamar a l'Ajuntament una major dotació dels pressupostos municipals que es dediquen a l'esport atesos els beneficis que en matèria de salut, educació i socialització comporta en tota la població.

- Potenciar la Fundació de l'Esport Sabadellenc per tal que tingui continuïtat i pugui aportar més recursos a l'esport local.

- Cercar la col·laboració dels petits i mitjans empresaris locals oferint-los contrapartides que incrementin el seu interès a ajudar l'esport local.

- Establir entre clubs i entitats locals, actuacions conjuntes a l'hora de tractar amb els proveïdors de serveis, per tal que aquests esdevinguin una font d'ingressos més important.

- Conscienciar clubs i associats respecte a l'aplicació i l'increment de les quotes de soci com a una de les principals fonts d'ingressos de les entitats.

- Demanar i fer costat a les administracions locals i autonòmiques per tal que es reivindiqui l'aplicació de la llei del mecenatge en el món de l'esport.

- Demanar a l'Ajuntament la cessió de la gestió de les instal·lacions esportives que puguin esdevenir, a través de l'oferta de serveis esportius, una font d'ingressos per les entitats.

10. EL ROL DE L'AJUNTAMENT

- Incentivar l'entesa, mitjançant mecanismes de relació (taules de treball), entre les entitats esportives de la ciutat, per tal de potenciar la recerca de solucions a les problemàtiques comunes que les afecten. (obtenció de recursos, consolidació de l'entitat..).

- Facilitar la creació d'un Centre Gestor/Assessor perquè les entitats puguin millorar la formació dels seus directius i tècnics, la contractació de personal i la seva gestió general.

- Facilitar que les entitats gestionin espais i serveis municipals, per tal que aquestes puguin consolidar-se i obtenir recursos per a la seva gestió.

- Crear instruments (guia de les entitats i serveis esportius de Sabadell) que facilitin l'accés dels ciutadans a la pràctica esportiva.

Política d'Infraestructures: diagnosi i propostes de treball

Per determinar les mancances i les necessitats d'equipaments esportius de Sabadell, la taula de treball va disposar d'un seguit de documentació que bàsicament era formada per una llista de reserves de sòl per a equipaments esportius; un estudi de dèficits i superàvits en equipaments esportius d'acord amb les necessitats marcades pel PIEC i una sèrie de fitxes de treball.

El procés d'anàlisi de la situació de les instal·lacions ha constatat de l'estudi i la localització al plànol de les reserves de sòl a cada districte; l'anàlisi dels dèficits segons el PIEC i la proposta d'ubicació de nous equipaments; i, finalment, un debat sobre les necessitats de millora i reforma de les instal·lacions esportives municipals.

INSTAL·LACIONS ESPORTIVES MUNICIPALS

Abans de passar a l'anàlisi concreta realitzada per la Taula de Treball d'Instal·lacions, caldria conèixer algunes dades de les Instal·lacions Esportives Municipals (IEM), ja que el nombre, l'ús i el cost de manteniment i millora permetrà fer-se una idea de la complexitat del tema i de la gran despesa que cal destinar per tal de mantenir la qualitat del servei.

Quan es parla d'IEM, s'està parlant de 254 espais esportius, distribuïts en 3 pavellons coberts; 4 gimnasos; 14 sales-gimnàs de col·legis públics; 6 piscines a l'aire lliure; 15 camps de futbol; 1 estadi de futbol; 9 poliesportius; 27 pistes poliesportives de col·legis públics; 4 anelles d'atletisme i 1 estadi d'atletisme. Es calcula, d'altra banda, que el conjunt d'instal·lacions registra uns 44.000 usos (usuari per hora) setmanals i que uns 135 grups o entitats són usuàries habituals d'aquestes instal·lacions.

Durant el període 1999-2003 l'Ajuntament de Sabadell, per mitjà i a iniciativa del departament d'Esports, ha fet un important esforç per dotar la ciutat d'una xarxa d'equipaments de qualitat, amb la construcció de noves instal·lacions i la millora constant de les existents. Actualment s'està treballant en la redacció del projecte de la futura Pista Coberta d'Atletisme de Catalunya. Aquest equipament té una inversió de 10 milions d'euros i estarà situat a la zona esportiva de Sant Oleguer.

Entre les grans inversions realitzades o gairebé enllestides, destaquen el futur complex esportiu de la ronda de Bellesguard (6 milions d'euros, 2,4 dels quals són d'aportació pública); la millora de les pistes d'atletisme (1,32 milions aportats per la Diputació de Barcelona; el nou camp de futbol de Can Puiggener (1,26 milions d'); i l'ampliació i la reforma del gimnàs municipal (420.708).

D'altra banda, s'ha iniciat un pla de millora i manteniments dels camps municipals de futbol, a més de la construcció de l'esmentat camp de Can Puiggener, per tal que aquests equipaments

estiguin en les millors condicions. El pla consisteix en la dotació de sistema de reg automàtic a tots els camps i en alguns casos la construcció o reforma dels tancaments perimetrals; la millora o la instal·lació dels sistemes d'il·luminació, megafonia i d'altres serveis; la construcció o reforma de les graderies; la millora o dotació de vestidors i lavabos; i l'adequació dels terrenys de joc. L'import total destinat a aquestes operacions ha estat, durant aquest mandat, de més d'un milió i mig d'euros.

A més, durant els darrers anys es duu a terme un programa de reforma del conjunt de les IEM, per millorar-ne la qualitat i la dels serveis esportius que s'ofereixen als ciutadans i ciutadanes. Les operacions han estat diverses –des de la millora dels sistemes d'il·luminació i megafonia fins a la construcció de magatzems i d'altres serveis, passant per la implantació dels sistemes d'automatització i telegestió de les piscines. És un programa que recull tant les grans reformes com les petites actuacions de manteniment ordinari. En concret, durant el període 99-03 s'han destinat a aquest programa 409.000 euros.

TIPOLOGIA I NOMBRE D'INSTAL·LACIONS

El quadre que apareix a continuació classifica les instal·lacions esportives de la ciutat en 6 tipus, classificació que correspon a uns estàndards marcats pel PIEC. S'hi indica, també, el nombre existent actualment, les necessitats de cada tipus que marca el PIEC, el dèficit o superàvit amb què es compta i unes observacions que afegeixen informació complementària.

TIPUS	NECESSITATS SEGON PIGEC	INSTAL·LACIONS EXISTENS	DÈFICIT/ SUPERÀVIT	OBSERVACIONS
Camps d'atletisme	8	5	-3	Les necessitats marcades són comarcals
Camps Poliesportius	12	16	+4	
Pistes Poliesportives	30	70	+40	Incloues pistes municipals, privades i de centres docents públics i privats
Sales esportives	26	20	-6	Incloues les municipals i dels CEIPS
Pavellons poliesportius	13	5	-8	Incloues els municipals i els privats
Piscines cobertes	8	5	-3	S'inclou la pista de la Ronda de Bellesguard

DÈFICIT D'INSTAL·LACIONS DETECTAT PEL PIEC

Del quadre classificador, se n'extreu que les mancances d'instal·lacions a Sabadell es concentren en els pavellons poliesportius, les sales esportives i les piscines cobertes. En el següent esquema queden recollits aquests dèficits:

a) PAVELLONS POLIESPORTIUS

DÈFICIT: 8 PAVELLONS
CARACTERÍSTIQUES: PAV-3. Pista de 45 x 27 x 8,5

b) SALES ESPORTIVES

DÈFICIT: 6 SALES
CARACTERÍSTIQUES: SAL-3. 300 m². 23 X 15 X 4,5

c) PISCINES COBERTES

DÈFICIT: 3 PISCINES
CARACTERÍSTIQUES: CO-3. Vas de 25 x 16,6 i comp. de 135 m²

RESERVES DE SÒL PER A EQUIPAMENTS ESPORTIUS

En el següents esquemes queden expressats les reserves de sòl per equipaments esportius que marca el Pla General Municipal d'Ordenació. Cal remarcar que el districte sisè no disposa actualment de cap reserva de sòl destinada a la ubicació d'una instal·lació esportiva.

DISTRICTE 1r

- COMPLEX SANT OLEGUER -Terrenys annexos a la Bassa-
- RONDA DE BELLESGUARD -Terrenys annexos a la nova piscina-

DISTRICTE 2n

- PAVELLÓ DE CAN BALSACH -Zona ocupada fàbrica-
- CAMP DE FUTBOL DE CAN PUIGGENER -Terrenys annexos al camp-

DISTRICTE 3r

- POLIESPORTIU CA N'ORÍAC -Terrenys annexos a la piscina-
- CAMP DE FUTBOL DE CA N'ORÍAC -Terrenys annexos al camp-
- CAMP DE FUTBOL LA PLANADA-CAN DEU -Terrenys annexos al camp-
- TERRENYS ZONA NORD-CTRA. DE MATADEPERA - Ca n'Ustrell

DISTRICTE 4t

- ZONA ESPORTIVA CAN RULL -Terrenys annexos camp futbol-

DISTRICTE 5è

- POLIESPORTIU ARRAONA-ELS MERINALS -Terrenys annexos al camp-
- ZONA ESPORTIVA DE GRÀCIA - Terrenys annexos al pavelló -

DISTRICTE 7è

TERRENYS DEL POBLENOU

CONCLUSIONS

Ateses les necessitats que marca el PIEC i els dèficits existents a Sabadell i tenint en compte les reserves de sòl de què es disposa, el següent pas ha estat distribuir les futures instal·lacions pel territori, tenint en compte les característiques de cada districte i la seva disponibilitat de terrenys.

Els següents resultats són fruit de les votacions de necessitat d'ubicació d'equipament per districte per a cadascuna de les tipologies d'instal·lacions, efectuades pels membres presents a la taula de treball:

DISTRICTES

	I	II	III	IV	V	VI	VII
Pavellons esportius	0'16	0'83	2'3	1'5	0'83	1'16	1'16
Sales esportives	0'66	1'16	0'16	1'33	0'66	1'33	0'66
Piscines cobertes	0'16	0'66	0'5	0	0'83	0'33	0'5

Feta aquesta distribució es conclou que per a Sabadell, les necessitats d'instal·lacions esportives són les següents:

Pavellons esportius: de la necessitat expressada en les mancances detectades pel PIEC, de 8 pavellons s'estableix que al districte III caldria generar la ubicació de 2 pavellons i a la resta de districtes un. Tanmateix, els resultats en el districte IV -1'5- en comparació amb el 0'16 del districte I, pot significar la necessitat de 2 pavellons en el IV i cap en el I, atesa la seva disponibilitat actual d'aquest tipus d'instal·lacions.

Sales esportives: en aquest cas el PIEC detecta la necessitat de 6 sales. Els resultats de la proposta de la mesa indiquen l'increment d'una sala per districte a excepció del districte tercer amb molt poca incidència percentual (0'16). De totes maneres queda reflectida, amb força, la necessitat d'ubicació als districtes II, IV i VI.

Piscines cobertes: el PIEC estableix la dotació de 3 piscines cobertes. Els resultats prioritzen el districte V i II seguits del III i el VI, els districtes IV i I queden amb votacions molt poc significatives o nul·les.

Altres consideracions: es fa necessari dotar el districte VI d'algun dels equipaments analitzats tot i la consciència clara que no hi ha reserva de sòl per a equipament esportiu que, en tot cas, per tant, caldria generar en la mesura que fos possible.

Davant del fet que la ciutat, a mitjà o llarg termini, tingui la necessitat d'una instal·lació coberta d'elit per acollir entre 3.000 i 5.000 espectadors es proposa la reserva de Ca n'Ustrell com a l'adequada per a la seva ubicació.

Una solució que caldria estudiar a curt termini per pal·liar els dèficits d'espais coberts és fer cobertures parcials d'algunes de les pistes poliesportives de la nostra ciutat.

Finalment, caldria la reubicació de l'actual camp de futbol del Poblenou a la reserva de sòl per a equipament esportiu que es troba entre el mateix Poblenou i Torre-romeu.

EPÍLEG

Construint les bases per al futur

Els continguts recollits en aquest Llibre Blanc són el fruit del treball que durant més de dos anys han portat a terme els homes i les dones del Consell Municipal de l'Esport. Les seves propostes i accions han de servir per construir uns fonaments sòlids sobre els quals s'assenti el futur de l'esport que es vol per a Sabadell.

L'esperit d'aquest treball ha estat eminentment participatiu, així com el seu procés d'aprovació i de presentació a tota la ciutat. Cal fer èmfasi, però, que aquest document no inclourà prioritats ni calendari d'actuació atès que s'ha d'anar buscant finançament per a tots els projectes i instal·lacions proposats. I probablement, per raons d'oportunitat econòmica, urbanística, social o esportiva es condicionaran les prioritats.

Cal tenir en compte, d'altra banda, que l'execució de totes o de la major part d'aquest conjunt d'accions pot perllongar-se en dos o tres mandats.

La continuïtat del CME

Donada, doncs, la naturalesa d'aquest document, es fa necessari que el grup de treball del Llibre Blanc continuï alerta els propers mesos o anys, fent el seguiment del contingut del llibre. El proper pas ha de venir per part del Consell Municipal de l'Esport, que haurà d'establir els mecanismes de funcionament que garanteixin aquest seguiment.

La seva funció serà, a partir d'ara, la de revisar el contingut estratègic del document i poder fer un seguiment del conjunt d'accions proposades. La continuïtat d'aquest grup és, doncs, vital per a la pròpia evolució del llibre i per a la seva implantació real a la ciutat.

DOCUMENTACIÓ

- **Ajuntament de Sabadell.** *Temps de Lleure i Esport. Enquesta a nens i joves de Sabadell de 8 a 16 anys.* 1998.
- **Ajuntament de Sabadell.** *Enquesta d'hàbits culturals a Sabadell.* 1997.
- **Ajuntament de Sabadell.** *Informe sobre la previsió d'instal·lacions esportives a Sabadell. Regidoria d'Esports.* 1999.
- **Generalitat de Catalunya.** *Enquesta sobre la pràctica d'activitats físicoesportives a Catalunya.* 1999.
- **Consell Català de l'Esport.** *PIEC. Pla Director d'Instal·lacions i Equipaments de Catalunya.* 2001.
- **Hernando & Sauqué, Arquitectes SL.** *Propuesta de reforma y ampliación de las instalaciones deportivas municipales de Sabadell.* 1999.
- **Ajuntament de Barcelona / Diputació de Barcelona.** *Campanya: Compta fins a tres.*
- **Ajuntament de Barcelona.** *Una escola més esportiva i un esport més educatiu. Conclusions al Congrés de l'esport i l'educació física en edat escolar a la ciutat de Barcelona.* 1998.
- **Panathlon International Club.** *Carta de los derechos del niño en el deporte.* 1988.
- **Panathlon International Club.** *Carta del Fair Play.*
- **Ajuntament de Sabadell.** *Sabadell Agenda 21, per una ciutat sostenible.* 2001.